

Når unge uddannelsessøgende flytter

Jens Fyhn Lykke Sørensen
Annette Aagaard Thuesen

Alle rettigheder forbeholdes centret (CLF). Mekanisk eller fotografisk gengivelse af denne REPORT eller dele heraf er uden instituttets skriftlige samtykke forbudt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Undtaget herfra er uddrag til anmeldelser.

© Syddansk Universitet, Esbjerg og forfatterne, 2017.

Center for Landdistriktsforskning

CLF REPORT 59/2017

ISBN 87-93462-07-7

Undersøgelsen er udført efter opdrag for Erhvervsstyrelsen. For undersøgelsens udformning er alene Center for Landdistriktsforskning ansvarlig.

Jens Fyhn Lykke Sørensen
Center for Landdistriktsforskning
Syddansk Universitet
Niels Bohrs Vej 9-10
DK-6700 Esbjerg
Tlf.: 6550 4231
E-mail: jls@sam.sdu.dk

Annette Aagaard Thuesen
Center for Landdistriktsforskning
Syddansk Universitet
Niels Bohrs Vej 9-10
DK-6700 Esbjerg
Tlf.: 6550 4225
E-mail: aat@sam.sdu.dk

Forsidebillede: Colorbox

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	SAMMENFATNING	4
2.	INDLEDNING	7
2.1.	Problemstilling og hovedspørgsmål	7
2.2.	Antallet af studerende i Esbjerg og København	8
2.3.	Rapportens opbygning	9
3.	LITTERATURSTUDIE	10
3.1.	En model for områders attraktivitet.....	10
3.2.	Undersøgelser om landdistrikters tab af unge.....	11
3.3.	Undersøgelser om muligheder og årsager til at flytte hjem igen	14
3.4.	Sammenfatning.....	16
4.	METODE	17
4.1.	Undersøgelsesdesignet	17
4.2.	Spørgeskemaet	18
4.3.	Indsamlingen af spørgeskemaer.....	20
4.4.	Rapportens analyser	27
4.5.	Holdet af gatekeepere.....	28
5.	RESULTATER	30
5.1.	Årsager til at flytte til Esbjerg og København for at studere	30
5.2.	Tilfredshed med faglig præstation, det sociale liv og studiebyen	32
5.3.	Netværksaktiviteter, venner og stedstilknytning	33
5.4.	Velkomst af kommunen og uddannelsesinstitutionen	34
5.5.	Praktikjobs og studierelevante jobs	34
5.6.	Boligforhold	37
5.7.	Indfrielse af forhåndsforventninger til livet som studerende	39
5.8.	Holdning til at arbejde i studiebyen efter endt uddannelse.....	43
5.9.	Job i hjemegnen efter endt uddannelse	45
5.10.	Hvad skal der til for at trække flere studerende til i fremtiden?.....	46
5.11.	Hvad skal der til for at fastholde flere efter endt uddannelse?.....	49
6.	KONKLUSION OG DISKUSSION	53
6.1.	Opsummering af resultater	53
6.2.	Diskussion af resultater.....	57
7.	LITTERATURLISTE	59

1. SAMMENFATNING

Formålet med denne rapport har været ved hjælp af en spørgeskemaundersøgelse at undersøge forskellige aspekter relateret til unges valg af mellemlange videregående uddannelser i Danmark. Rapporten har især været interesseret i at undersøge, hvordan unge der er flyttet mod vest (Esbjerg) og unge, der er flyttet mod øst (København) oplever skiftet fra en landsdel til en anden. Denne gruppe af studerende bliver i rapporten kaldt *tilflyttede studerende*.

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført i perioden 6. oktober til 23. december 2016 blandt studerende i Esbjerg og København, der går på sammenlignelige uddannelser. I Esbjerg deltog studerende fra følgende institutioner: SDU Esbjerg, UC Syd, Aalborg Universitet Esbjerg, Erhvervsakademi Sydvest, Fredericia Maskinmesterskole Esbjerg og Syddansk Musikkonservatorium i Esbjerg. I København deltog studerende fra følgende institutioner: KU, Professionshøjskolen Metropol, DTU, Copenhagen Business Academy, Maskinmesterskolen København og Rytmisk Musikkonservatorium. I alt blev der indsamlet svar fra 1035 studerende i Esbjerg og fra 669 studerende i København. Heraf var der 349 tilflyttede studerende i Esbjerg-stikprøven og 222 tilflyttede studerende i København-stikprøven.

Rapporten finder følgende resultater:

Rapporten viser, at tilflyttede studerende i Esbjerg i højere grad mener, at deres liv som studerende er bedre, end de havde forventet på forhånd. Således svarede hele 44 % af de tilflyttede studerende i Esbjerg, at deres liv som studerende er bedre, end de havde forventet på forhånd, mens dette tal for de tilflyttede studerende i København er 26 %. Blandt determinanterne for, om de studerende havde en bedre eller dårligere opfattelse af deres liv som studerende, end de havde forventet på forhånd, talte faktorer som karaktergennemsnit fra adgangsgivende eksamen, i hvor høj grad man har nære venner og relationer og huslejens størrelse.

Der var ikke den store forskel mellem *motiverne bag valg af uddannelse* blandt de tilflyttede studerende i Esbjerg og de tilflyttede studerende i København. ”Interesse for uddannelsen”, ”mine evner indenfor uddannelsens fagområde”, og ”jobmulighederne uddannelsen giver” er de klart vigtigste faktorer både for tilflyttede studerende i Esbjerg og i København.

De tilflyttede studerende oplyser at *klare sig ganske godt fagligt* på deres uddannelse, og der er ingen stor forskel på tilflyttede studerende i Esbjerg og tilflyttede studerende i København. Derimod er de tilflyttede studerende i København lidt mere tilfredse med København som *studieby* end tilflyttede studerende i Esbjerg er med Esbjerg som studieby (7,7 vs. 6,3 i snit på en 1-10 skala). Tilflyttede studerende i København er også lidt mere tilfredse med *deres sociale liv som studerende* (7,5 vs. 6,6 i snit på en 1-10 skala) og er også faldet lidt bedre til i København, end tilflyttede studerende er i Esbjerg

(70 % vs. 55 % er faldet meget godt til i deres respektive studieby). Ligeledes erklærer de tilflyttede studerende i Esbjerg i mindre grad end de tilflyttede studerende i København at have *nære venner og relationer* i byen (59 % vs. 81 % har nogle eller mange nære venner og relationer). Det at tilflyttede studerende er faldet mindre godt til i Esbjerg end i København skyldes hverken en manglende eller utilfredsstillende velkomst fra Esbjerg Kommune eller en manglende eller utilfredsstillende velkomst eller introduktion fra uddannelsesinstitutionen, idet begge disse områder vurderes meget positivt.

Overordnet mener de studerende, at der er bedre *adgang til praktikpladser og studiejobs* i København end i Esbjerg. Derudover mener mange både esbjergensiske og københavnske studerende, at det er vigtigt for deres senere karriere at have haft et praktikjob (70-72 %). Begge grupper mener ligeledes og i samme store omfang, at det er vigtigt for deres senere karriere at have haft et studierelateret job (85-87 %).

Rapporten viser ingen statistisk signifikant forskel på, i hvor høj grad esbjergensiske og københavnske studerende har lyst til at få et job i hhv. Esbjerg og omegn og København efter endt uddannelse. Hhv. 56 % og 64 % af de tilflyttede studerende har lyst. Derimod mener færre af de tilflyttede studerende i Esbjerg, at de ville kunne finde et relevant job i Esbjerg og omegn efter endt uddannelse (61 % i Esbjerg versus 83 % i København). Denne forskel er statistisk signifikant. De tilflyttede studerende i Esbjerg udtrykker et mindre kendskab til det lokale arbejdsmarked end de tilflyttede studerende i København (5,1 vs. 5,9 i snit på en 1-10 skala). En opgave for Esbjerg Kommune og uddannelsesinstitutionerne beliggende i Esbjerg synes derfor at være at informere de studerende bedre om de jobmæssige muligheder i kommunen.

I spørgeskemaet blev de studerende i Esbjerg og København bedt om at nævne én ting, der efter deres mening er vigtigst at forbedre for at kunne tiltrække flere studerende til hhv. Esbjerg og København i fremtiden. Der var i alt 449 studerende i *Esbjerg*, der besvarede dette spørgsmål, og især følgende 5 ting blev nævnt: Flere/billigere boliger (24,9 %), bedre socialt miljø for studerende (15,2 %), flere uddannelser (12,5 %), mere storbyliv i Esbjerg (10,9 %) og flere jobs til studerende og mere jobinformation (9,6 %). Derudover er der også en del studerende, der mener, at man fra uddannelsesinstitutionernes side bør gøre mere ud af at markedsføre uddannelserne i Esbjerg (4,0 %). Der var i alt 438 studerende i *København*, der besvarede spørgsmålet. De studerende i København nævner boligvilkårene for studerende i København som den primære ting, der er vigtigst at forbedre for at kunne tiltrække flere studerende til København i fremtiden. Hele 83 % af de københavnske studerende, der besvarede spørgsmålet, nævner dette punkt. Det punkt, der bliver nævnt næstmest af de københavnske studerende, nemlig ”mere kvalitet i undervisningen/uddannelsen”, bliver kun nævnt af 3,4 %. Svarene giver et klart indtryk af en overordentlig presset boligsituation i København for de studerende, hvilket får 2,1 % af de adspurgte til at skrive, ”at de ikke ønsker flere studerende i København”. Der er sikkert flere end de 2,1 %, der har denne holdning, fordi dette svar jo egentlig ikke er et gangbart svar på spørgsmålet om, hvad der skal til for at tiltrække *flere* studerende til København.

De studerende i Esbjerg og København blev bedt om at nævne én ting, der efter deres mening er vigtigst at forbedre for at få flere studerende til at blive i hhv. Esbjerg og

København efter endt uddannelse. Der var i alt 316 studerende i *Esbjerg*, der besvarede dette spørgsmål, og især følgende 4 ting blev nævnt: Flere jobmuligheder og mere information om jobs (60,4 %), mere storbyliv i Esbjerg (9,8 %), billigere boliger/bedre boligforhold (7,9 %) og hjælp til at få et større socialt netværk (4,4 %). Jobmulighederne er altså den vigtigste faktor, og de studerende foreslår, at uddannelsesinstitutionerne gør mere for at introducere de studerende til det lokale erhvervsliv. Der var i alt 266 studerende i *København*, der besvarede spørgsmålet, og de peger især på følgende ting: Billigere boliger/bedre boliger (43,2 %), flere jobmuligheder og mere information om jobs (36,0 %), at flere hellere skulle tage et job i provinsen (6,4 %) og forbedret/billigere offentlig transport (4,1 %). Igen er det altså boligmarkedet i København, de studerende primært henviser til. København har ikke de store problemer med at fastholde de studerende efter endt uddannelse generelt, og derfor mener en del studerende da også, at det slet ikke er tilrådeligt, at flere fastholdes i København i fremtiden, jfr. at en del svarer inden for kategorien ”flere skulle hellere finde et job i provinsen”. De mange mennesker i København er med til at skabe, hvad der ifølge de studerende er det største problem i København: det pressede boligmarked.

Opsummerende fremgår det af rapporten, at København lever op til flere ønsker, som de studerende måtte have. Modsat de studerende i Esbjerg, peger de studerende i København således ikke på mangler i forhold til det sociale liv, og ej heller på mangler i forhold til (studie)jobs og storbyliv. De studerende i København peger derimod i langt højere grad på nødvendigheden af flere og bedre studieboliger.

København er en væsentlig større by og har væsentlig flere studerende end Esbjerg. Dette kan være hovedårsagen til de forskelle i svar, vi finder fra studerende i Esbjerg og fra studerende i København. Størrelse er en væsentlig faktor, hvad angår det sociale aspekt af studielivet, hvad angår adgangen til praktikpladser og studiejobs, og hvad angår forventningen om at kunne finde et relevant job i området efter uddannelsen.

I lyset af ovenstående kan man fra centralt hold overveje, om man skulle gøre mere for at skabe flere uddannelser i de mindre studiebyer i Danmark. Blev mængden af studerende bedre fordelt rundt i landet, ville det både komme de studerende på de regionale uddannelsessteder og de studerende i København til gode. Som en respondent fra København udtrykte det: ”Her er rigeligt med mennesker og ingen boliger, og det bidrager kun til forskydningen i befolkningssammensætningen, at studierne centraliseres” (studerende fra Metropol). En anden respondent udtrykte det på denne måde: ”Vi har ikke plads til flere studerende, byg flere studieejligheder, eller lokalisér uddannelser til andre byer” (studerende fra Copenhagen Business Academy).

2. INDLEDNING

2.1. PROBLEMSTILLING OG HOVEDSPØRGSMÅL

Danmark er sammen med Sverige og Finland de EU-lande, hvor den laveste andel unge bor hjemme hos forældrene (Eurostat, 2015). Fraflytning er da også i høj grad aldersbettinget. Unge 20-21 årige er de mest flytteaktive, og det er naturligt begrundet i påbegyndelse af uddannelse og erhvervsarbejde.

Man hører imidlertid mest om, at unge mennesker flytter mod øst mod de største universitetsbyer i Danmark. Ikke desto mindre flytter der også unge den anden vej for at tage en videregående uddannelse (Thuesen et al., 2016). Hensigten med denne rapport er at kaste lys over begge disse tendenser og undersøge, hvordan unge uddannelsessøgende oplever det, hvis de flytter henholdsvis med eller mod strømmen. I rapporten repræsenterer uddannelsessteder i Esbjerg det at flytte mod vest og altså mod strømmen, mens uddannelsessteder i København repræsenterer det at flytte med strømmen mod øst.

Rapporten er blandt andet aktualiseret af beslutningerne om udflytning af statslige arbejdspladser, som vil være afhængige af samspil med uddannelsesinstitutionerne og deres kandidatproduktion. Projektet er også aktualiseret af debatten om behovet for fastholdelse og udbygning af uddannelsesstilbud i hele landet og de dertil knyttede udfordringer.

Det overordnede forskningsspørgsmål for undersøgelsen lyder:

- Når man tager afsted til uddannelser i Vestdanmark eller i Østdanmark, får man så en bedre eller en dårligere opfattelse af det at studere i Vestdanmark/i Østdanmark, end man havde i forvejen – og hvad er determinanterne bag det?

Fokus er herudover mere detaljeret på:

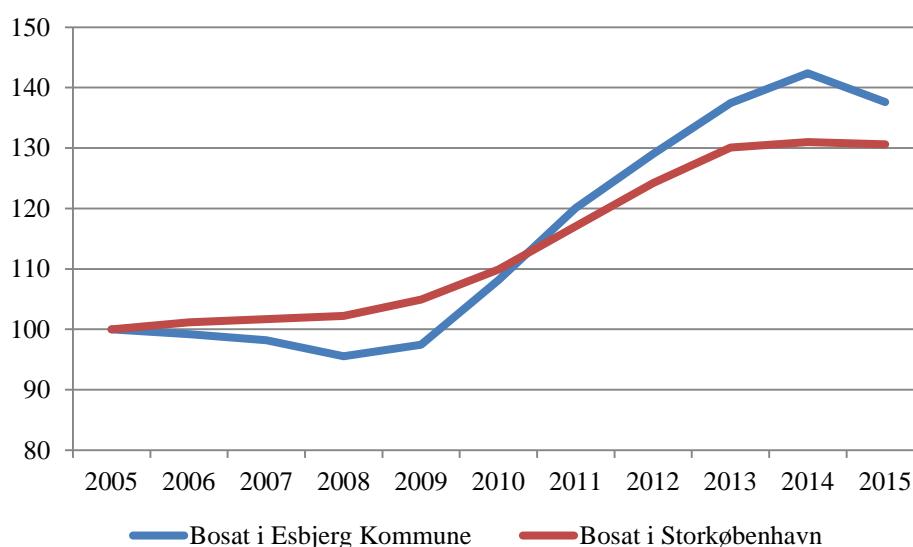
- Hvorfor de unge er flyttet henholdsvis med eller mod strømmen
- Hvordan de unge oplever skiftet eller fraværet af et skift fra én landsdel til en anden
- Hvordan de unge lykkes med at skabe et netværk i området
- Hvordan de oplever adgangen til praktikpladser og studiejobs
- Hvordan de oplever muligheden for efter endt studie at få et arbejde i området
- Hvad der skal til for at fastholde de unge efter endt studietid

Undersøgelsen består af en gennemgang af dansk og international litteratur om unges flyttemotiver og -mønstre i forbindelse med uddannelsesvalg. Herudover er der indsamlet data ved brug af et spørgeskema, som er sendt til studerende på en række sammenlignelige mellemlange, videregående uddannelser i Esbjerg og København.

2.2. ANTALLET AF STUDERENDE I ESBJERG OG KØBENHAVN

Der foreligger ikke lettilgængelige tal, der nøjagtigt viser, hvor mange, der flytter til hhv. Esbjerg og København *for at påbegynde* en videregående uddannelse. Der foreligger kun offentligt tilgængelige tal for, hvor mange unge, der generelt er flyttet til og fra danske kommuner. Ser man på disse tal for Esbjerg Kommune, har der i perioden fra 2006 til 2015 været en konstant og nogenlunde stabil nettofraflytning fra Esbjerg Kommune af unge i aldersgruppen 20-24, mens Storkøbenhavn har haft en stor og stigende *positiv* nettotilflytning i samme periode for samme aldersgruppe.¹ Nettotilflytningen fra Esbjerg Kommune spænder fra 112 til 283 20-24-årige årligt gennem perioden, og nettotilflytningen til Storkøbenhavn spænder fra 6397 til 8634 20-24-årige årligt gennem perioden.

Figur 1. Antallet af studerende på mellemlange eller lange videregående uddannelser

Note: Flg. uddannelseskategorier er inkluderet: H50 Mellemlange videregående uddannelser, MVU; H60 Bacheloruddannelser, BACH; H70, Lange videregående uddannelser, LVU. Se definition på Storkøbenhavn i fodnote 1.
 Kilde: Tallene er udregnet af forfatterne på basis af tal fra Danmarks Statistik (statistikbanken.dk/FLY66).

Alternativt kan man kigge på tal for antallet af studerende på en videregående uddannelse opgjort efter den studerendes bopælskommune. Ser man på disse tal for Esbjerg Kommune, har der været en stigning fra 2005 til 2015 i antallet af studerende, der var bosat i Esbjerg kommune og indskrevet på en mellemlang eller lang videregående uddannelse. Stigningen er gået fra 2682 studerende i 2005 til 3690 studerende i 2015.² Tilsvarende var 73 841 studerende i 2005 bosat i Storkøbenhavn og indskrevet på en mellemlang eller lang videregående uddannelse, mens dette tal var steget til 96 460 i

¹ Tallene er udregnet af forfatterne på basis af tal fra Danmarks Statistik (statistikbanken.dk/FLY66). Denne rapport definerer Storkøbenhavn til at bestå af følgende kommuner: Albertslund, Ballerup, Brøndby, Frederiksberg, Dragør, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, København, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, Tårnby og Vallensbæk, se senere i metodeafsnittet.

² Tallene er beregnet af forfatterne på basis af tal fra Danmarks Statistik (statistikbanken.dk/UDDAKT10).

2015. Esbjerg Kommune har dermed haft en større procentuel fremgang end Storkøbenhavn, jfr. de indekserede tal i Figur 1. Stigningen i Esbjerg Kommune kunne godt indikere en øget tilflytning af unge, der er flyttet til Esbjerg for at begynde en videregående uddannelse.

Det er ikke muligt at finde tilgængelige tal fra Danmarks Statistik, der viser antallet af studerende i Esbjerg Kommune efter uddannelsesinstitutionens adresse, eftersom Danmarks statistik anvender uddannelsesinstitutionernes hovedadresse i deres registrering. Fx anvendes hovedadressen for Syddansk Universitet i Odense og hovedadressen for Aalborg Universitet i Aalborg, og der bliver altså ikke differentieret mellem de enkelte regionale campusadresser, se fx for Esbjerg i statistikbanken.dk/UDDAKT11, hvor kommunen står til at have 0 studerende på bacheloruddannelser og lange videregående uddannelser.

2.3. RAPPORTENS OPBYGNING

Resten af rapporten er organiseret på følgende måde. Kapitel 3 indeholder en gennemgang af litteratur om unges flyttemotiver og mønstre i forbindelse med uddannelsesvalg. Herefter følger i kapitel 4 en metodebeskrivelse. Kapitel 5 indeholder rapportens resultater fra spørgeskemaundersøgelsen i Esbjerg og København. Til sidst indeholder kapitel 6 en konklusion og diskussion.

3. LITTERATURSTUDIE

Litteraturgennemgangen præsenterer en model om områders attraktivitet, som kan bidrage til at vurdere byers tiltrækningskraft fra blandt andet en studerendes perspektiv. Herudover koncentrerer litteraturstudiet sig primært om årsagerne til, at unge flytter fra landdistrikter og mindre byer til større byer, og forklaringer på, hvad der kan få dem til at flytte hjem igen. Mest litteratur handler således om landdistrikters tab af unge og oftest henviser denne litteratur til strukturelle faktorer - manglende uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder - som årsagen. Disse studier fremhæver dog samtidigt, at der er socioøkonomiske, kulturelle og diskursive aspekter på spil.

Det har ikke i særlig stor grad været muligt at finde litteratur om unge uddannelsessøgendes oplevelse med selve tilflytningen til større byer. Den sparsomme litteratur om storbyers vinding af unge handler blandt andet om ”studentifisering”. Begrebet er opstået i en engelsk kontekst, og vedrører det, at områder som ikke traditionelt har været boligområder for studerende, bliver omdannet til studenterkvarterer. Det kan umiddelbart i en dansk sammenhæng forekomme attraktivt, da studerende kan forventes at være fremtidige veluddannede borgere, men det har også negative konsekvenser for områder at opleve ubalanceret befolkningssammensætning, eksempelvis i form af konflikter mellem studerende og allerede etablerede indbyggere (Smith, 2008). Andetsteds beskrives storbyområders vinding af unge som det, at regionerne er ”elevatregioner” eller ”rulletrappe regioner” (Fielding, 1992). At være en elevator region vil sige, at man er det område, unge flytter til og gennemgår opadgående social mobilitet i. I dansk sammenhæng er det kendetegnende, at mange land- og yderkommuner netop leverer unge mennesker til de større byer.

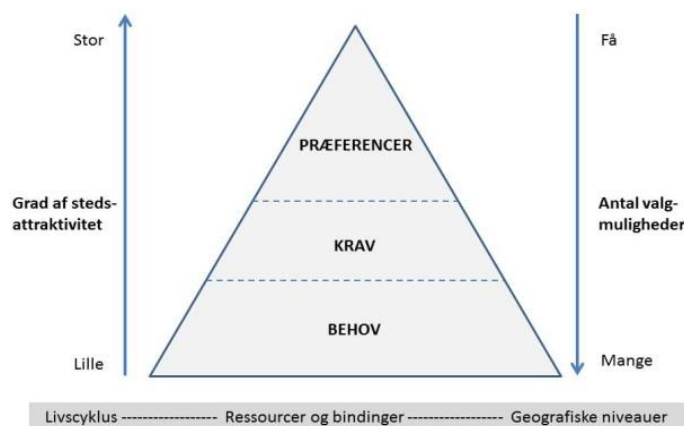
Stort set ingen litteratur beskæftiger sig med unge, der er tilflyttet mindre centralt beliggende studiebyer. Der findes dansk litteratur om højtuddannedes tilflytning til landdistrikter (Nørgaard et al., 2010), københavnernes tilflytning til provinsen (Aner, 2009 og 2013), og norsk litteratur om, hvad der får folk til at tilflytte virkeligt perifere områder i Nordnorge (Munkefjord, 2006 og 2009), men der synes ikke at foreligge megen litteratur, der specifikt vedrører unges valg om at studere i de lidt mindre provinslignende storbyer, selvom Thuesen et al. (2016) dog netop har undersøgt dette, og Holdsworth (2009) kort berører problematikken. Thuesen et al. viser via en interviewundersøgelse med 30 studerende, som er flyttet til Esbjerg for at uddanne sig, at disse studerende har en positiv oplevelse af at leve og studere i Esbjerg.

3.1. EN MODEL FOR OMRÅDERS ATTRAKTIVITET

Unge valg af studieby kan forstås gennem en model om steders attraktivitet udviklet af Niodomysl (2010). Modellen kan give et billede af, hvordan eksempelvis unge uddannelsessøgende gør sig forskellige overvejelser, når de skal vælge et sted at bo og har flere mulige alternativer for, hvor de kan flytte hen. I modellen skelnes der mellem behov, krav og præferencer, se Figur 2. Behov er de helt basale ting, som er nødvendige for et tåleligt liv, eksempelvis en bolig. Krav er relateret til det mere specifikke, som efterspørges (eksempelvis adgang til højere uddannelse, nærhed til familie og/eller venner). Præferencer er ”det lille ekstra”, som har stor betydning for valget om at flytte

til et område, men som det enkelte individ måske ikke engang er helt bevidst om. Modellen indeholder to pile, som går i hver sin retning. I jo større omfang et geografisk område kan opfylde en potentiel migrants behov, krav og præferencer, jo mere attraktivt bliver området. Det betyder dog samtidigt, at antallet af mulige steder at flytte til, også falder.

Figur 2. En forståelsesramme for steders attraktivitet fra en flyttendes perspektiv (efter Niedomysl, 2010)

Niedomysl (2010) inkluderer de tre elementer livsforløb, ressourcer/bindinger og geografiske niveauer, som har betydning for den, som skal flytte. Han inddrager studerende som eksempel, når han argumenterer for, hvorfor livsforløb er et vigtigt tværgående aspekt i modellen. Han skriver, at studieperioden på den ene side er præget af at være en tid med mange valgmuligheder, hvor unge mennesker forventes at være mindre stedbundne og at kunne flytte frit rundt. På den anden side er der dog også specifikke behov, som eksempelvis adgang til videreuddannelse – og måske en specifik videreuddannelse – eller familiemæssige bindinger, som kan påvirke og indsnævre studerendes mulige migrationsvalg. Ressourcer og bindinger henviser til eksempelvis økonomiske ressourcer og det sociale netværk, som vil være forskelligt fra individ til individ. Geografiske niveauer henviser til, at jo lavere et geografisk niveau, der søges på (med det lokale som det laveste niveau), jo flere ting spiller ind i overvejelserne.

3.2. UNDERSØGELSER OM LANDDISTRIKTERS TAB AF UNGE

Bjarnason og Thorlindsson (2006) har ud fra en islandsk kontekst skrevet om, at landlige områders levedygtighed er på vej til at blive udhulet på grund af den mistede humane kapital. De har via udtræk fra to landsdækkende spørgeskemaundersøgelser gennemført i henholdsvis 1992 og 2003 belyst migrationspotentialer blandt unge 14-16 årige i islandske landbrugs- og fiskerisamfund. De undersøger, hvor sandsynligt det er, at de unge vil flytte, og hvilke faktorer der kan forklare det. I alt har de data fra 1.903 unge i året 1992 og 1.704 unge i 2003. Størstedelen af de unge forventer at flytte væk (60 % i 1992 og 69 % i 2003). Den altovervejende grund er en tro på, at jobmulighederne vil være bedre andre steder. Mangel på forældrekontrol, det ikke at være vokset op i lokalsamfundet, og manglende lyst til at arbejde i den primære sektor er indikatorer for, at de

unge vil flytte i både 1992 og 2003 dataene. At forældrene arbejder i den primære sektor, og at man har det dårligt trivselsmæssigt i skolen, peger henimod større migrations tilbøjelighed i 1992, men ikke i 2003. Undersøgelsen viser desuden, at unge, der identificerer sig mere stærkt end andre med lokalsamfundet, har en mindre tilbøjelighed til at ville flytte. Opdelt på køn har pigerne større tilbøjelighed til at ville flytte. Det kan henføres til manglende interesse i at arbejde i den primære sektor. Jo højere forældrenes uddannelsesniveau er, og det at forældrene er i beskæftigelse, giver i 1992 tallene mere tilbøjelighed til, at de unge vil flytte. I 2003 tallene gælder det, at forældre støtte og forældre kontrol har fået betydning i stedet for forældre beskæftigelse. Bjarnason og Thorlindsson (2006) konkluderer, at den største forklarende effekt for unges potentielle flytning handler om jobmuligheder, og at den opfattede mangel på jobmuligheder kan ses som medierende den samlede erfaring og potentielle beslutning om at flytte.

På samme vis ender Eacott og Sonn (2006) ud med, at der sideløbende med de uddannelsesmæssige og beskæftigelsesmæssige årsager er andre årsager til, at unge flytter. De har netop til hensigt at identificere andre motivationsfaktorer med betydning for migration end uddannelse og beskæftigelse. De ønsker at belyse unges oplevelser af landdistriktliv og kultur, og hvad unge mangler og sætter pris på i deres lokalsamfund. De ønsker ligeledes at adressere, hvilken rolle stedstilknytning og lokalsamfundstilfredshed spiller i unges migrationsbeslutning. Via tematisk analyse af kvalitative interviews med 10 studerende, som er flyttet fra landdistriktet Victoria til Melbourne identificerer de to emner, nemlig migrationsdynamikker og landdistriktskultur, som har forklaringskraft i forhold til unge landdistriktsborgeres migration. Interviewpersonerne i Eacott og Sonns studie bekræfter manglen på uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder som overvejende grunde til, at de sandsynligvis vil flytte væk. Til trods for, at de unge har en høj stedsfølelse, har de alligevel intention om at vælge at flytte. 9 ud af 10 udtrykker dog, at de gerne vil tilbage til landdistriktet i fremtiden. De er glade for at bo i deres landdistrikt, og deres beslutning om at flytte er udelukkende baseret på at videreføre deres uddannelse og at opnå et kvalitetsjob. De interviewede unge har en følelse af, at de ved at blive boende i lokalsamfundet vil blive betragtet som fiaskoer, og at der er stigma relateret til at blive boende. Også Yndigegn (2003) fastslår i en undersøgelse af forskelle mellem danske gymnasieelever i forskellige egne af landet, at unge i yderområderne har indstillet sig på, at deres muligheder er nært knyttet til deres parathed til mobilitet, hvilket Yndigegn (2003) understreger, ikke er tilfældet for unge gymnasieelever fra den nordlige del af hovedstadsområdet.

Pretty et al. (2006) har undersøgt, hvordan relationelle fællesskabsdimensioner, som trækker folk henimod at tage beslutninger baseret på værdi relateret til familie, historie og kultur, spiller ind på unges flyttebeslutninger. Pretty et al. (2006) kalder disse ting fortøjninger ("moorings"). De understreger, at oplevelser i lokalsamfundet i barndommen og ungdommen medierer effekten af lokalsamfundets størrelses betydning for fraflytning. Forfatterne opfordrer lokalsamfund og lokale myndigheder til at understøtte skabelsen af et tilhørsforhold for deres unge og på den måde udvikle fortøjninger til lokalsamfundet. Det kan ifølge forfatterne bidrage til at fjerne noget af den strukturelle ulempe i form af manglende uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder, der skubber unge væk. De skriver, at et fokus på fortøjninger vil medvirke til, at de unge positivt kan vælge at blive fortøjet, snarere end at blive betragtet som værende fastholdt i lokalsam-

fundet. Det kan dog ikke dæmme helt op for flytninger grundet manglende uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder.

Cicognani et al. (2011) viser i forlængelse af dette, at studerendes følelse af stedsidentitet og fællesskabsfølelse med hjembyen udvikler sig efter, hvorvidt flytningen væk fra opvækstområdet har været et frivilligt eller et påtvunget valg. De viser, at følelsen i forhold til hjembyen var lavere for studerende, som var fraflyttet af positive akademiske årsager, end hvis flytningen var et påtvunget valg. Den gruppe, som havde forventninger om at flytte tilbage til hjembyen efter studiets afslutning, havde desuden højere følelse af fællesskab og stedsidentitet (Cicognani et al., 2011), hvilket kan skyldes, at de var blevet forlængere på et tidligere tidspunkt i stil med, hvad Pretty et al. (2006) lagde op til. Også Theodori og Theodori (2015) anbefaler, i en undersøgelse af hvordan fællesskabstilknytning og uddannelsesmæssige ambitioner påvirker studerendes flyttehensigter, at man lokalt arbejder med elementer, der kan styrke fællesskabstilknytningen, og laver målrettede indsatser ud fra folks uddannelsesmæssige hensigter.

Holdsworth (2009) har gennemgået mobilitetslitteratur relateret til unges flytninger, som hun finder, er domineret af normative diskurser om at flytte væk fra forældrene og opleve frihed og uafhængighed. Ud fra en engelsk sammenhæng kortlægger hun trends i studentermobilitet, der viser, at der optages flere på mere lokalt placerede studier. Hun skriver, at et stigende antal engelske studerende studerer i deres hjemmeregion. Der er dog vigtige regionale forskelle. London regionen kan ikke selv udbyde nok uddannelser, så studerende må søge ud, idet der har været større efterspørgsel (36,2 %) end den 20 % stigning i studiepladser, man har haft i London. Regionen North West beliggende i den nordlige del af England har mødt den øgede efterspørgsel efter studiepladser med et øget udbud af pladser på 42,5 %. Holdsworth kobler kortlægningen med en mindre spørgeskemaundersøgelse blandt studerende i 2002 for at sammenligne karakteristika for studerende, som flytter væk for at studere med studerende, som ikke flytter væk. Lokale studerende har sjældnere en forælder i en ledelsesstilling og/eller er oftere den første generation i højere uddannelse, de er oftere mænd, studerer oftere naturvidenskab, og har oftere børn. Disse resultater peger i retning af de ovenfor introducerede resultater af Bjarnasson og Thorlindsson (2006) angående, hvilke socioøkonomiske faktorer der havde betydning for, at studerende ikke havde intention om at flytte. Herudover anvender Holdsworth (2009) opfølgende dybdegående interview med 34 studerende fra i og omkring Merseyside i North West regionen i 2003. Hun diskuterer hvordan og hvorfor studentermobilitet og det at flytte hjemmefra for at begynde på universitetet bliver taget for givet til trods for, at tilgængelige beviser tyder på en trend henimod mere lokale studier. Historisk har mobilitet og uafhængighed været kædet sammen med universitetsliv i England. Holdsworth (2009) problematiserer dette og mener ikke, det nødvendigvis er udtryk for uafhængighed at flytte for at studere. Det er imidlertid disse aspekter, som også fremhæves i mobilitets- og ungdomslitteraturen, og som tiltrækker studerende, som flytter, snarere end det ifølge Holdsworth er det akademiske studie i sig selv. Undersøgelsen giver plads til beskrivelser af både fraflyttede og blivende studerendes oplevelser og udfordrer gængse dualistiske beskrivelser af de to grupper.

Der er flere undersøgelser, som peger på eller konkluderer, at skolesystemet og forældrene er med til at opdrage de unge til at forlade deres hjemområder. Corbett (2007) har omtalt dette under overskriften "Learning to leave". Petrin et al. (2014) bruger betegnel-

sen et forberedelsesparadoks ("paradox of preparation"), idet de henviser til Carr og Kefala (2009), om det paradoksale i, at skolesystemets forbedring af den humane kapital gør, at de unge flytter væk. Carr og Kefala (2009) inddeler de unge i tre grupper, nemlig "achievers", "stayors" og "seekers" og påpeger, at eleverne i skolesystemet uformelt bliver sorteret henimod, at de dygtigste skal afsted. Gennem brug af en spørgeskemaundersøgelse til 8.754 unge i gymnasiealderen, fokusgrupper og etnografiske data, viser Petrin et al. (2014) da også, at en stor del af landdistrikternes unge gymnasiestuderende har et ønske om at forlade deres lokalsamfund. Det skyldes dog ikke, at de for alt i verden vil væk, da mange faktisk har stærke bånd til deres hjemegn. Forfatterne konkluderer, at økonomiske faktorer er den vigtigste årsag til, at de unge flytter, snarere end det er indflydelse fra eksempelvis lærere, som skubber de unge væk. Petrin et al. (2014) fastslår desuden, at mange unge fra undersøgelsen tilstræber både at forlade og at vende hjem igen til deres lokalsamfund eller et lignende lokalsamfund, og at dette også gælder blandt de bogligt dygtigste unge.

3.3. UNDERSØGELSER OM MULIGHEDER OG ÅRSAGER TIL AT FLYTTE HJEM IGEN

Nogle studier argumenterer for, at der udover de traditionelle økonomisk strukturelle forklaringer og de socioøkonomiske forklaringer er mere familiære årsager bag unges flyttemønstre. Her kan blandt andet nævnes Rérat (2014). Rérat har via en spørgeskemaundersøgelse til unge fra den samme schweiziske region, Jura, som er flyttet væk og har taget en universitetsgrad undersøgt effekten af forskellige variable (socioøkonomisk baggrund, civilstand osv.) på tilbøjeligheden til *at flytte hjem igen*. Han sammenligner dem, der flytter tilbage med dem, der ikke flytter tilbage, og anlægger et perspektiv fokuseret på overgange mellem livsforløb. Rérat placerer analysen af de færdiguddannedes flyttemønstre i lyset af en tredelt biografi, indeholdende et sociofamilialt spor, et migrationsspor og et professionelt, jobrelateret spor. Han konkluderer, at dimittenders (tilbage)flytningsmotiver er relateret til en forskellighed af logikker, og er langt mere kompleks end det, som traditionelle (økonomiske) fortolkninger med fokus på beskæftigelse antyder. Specifikt konkluderer han, at en langt større andel af dimittender med børn end uden børn flytter tilbage. Samtidig gælder det, at en langt større andel flytter tilbage, hvis deres partner også er fra Jura-området, end hvis vedkommende ikke var. Dimittender kommer desuden oftere tilbage, hvis deres forældre ikke har en universitetsgrad, ligesom der er lavere tilbageflytning, des højere uddannelse den unge har taget. Samtidig gælder det, at hvis Jura regionen også er forældrenes oprindelsessted (og bedsteforældrene altså ligeledes har været bosat i området), så er der større chance for tilbageflytning.

Lidt i stil med Rérat (2014) har KL (2014) lavet en analyse af danske unges tilbageflytning til deres oprindelseskommune, hvor familiemæssige forhold også har stort fokus. Undersøgelsen er baseret på registerdata og kommer frem til følgende hovedkonklusioner:

- "Blandt borgere i begyndelsen af 30'erne bor 42,0 pct. i den kommune, hvor de er vokset op.
- Knap 2 ud af 3 (63,7 pct.) har været fraflyttet oprindelseskommunen i en længere periode.

- Blandt dem, som har været fraflyttet, er ca. hver syvende igen bosiddende i oprindelseskommunen, når de er i begyndelsen af 30'erne.
- Jo længere de unge flytter væk fra oprindelseskommunen, jo større andel er der, som er arbejdsmarkedsaktive.
- Der er markante forskelle i flyttemønstre, afhængig af i hvilken kommune man har sin oprindelse.
- Jo mindre urbaniseret oprindelseskommunen er, jo større andel er arbejdsmarkedsaktive.
- Hvis forældrene, og især moren, bor i oprindelseskommunen er der en større tilbøjelighed til at flytte tilbage.
- Hvis man har børn i husstanden, er der en større tilbøjelighed til at flytte tilbage til oprindelseskommunen.
- Kvinder flytter i højere grad tilbage til oprindelseskommunen end mænd” (KL, 2014).

Det er vigtigt at understrege, at det, at 42 % bor i den kommune, hvor de er vokset op, dækker over store variationer. De største andele findes blandt Københavns kommune (57,4 %) og de største kommuner i provinsen, eksempelvis Esbjerg (54,5 %). Der er en variation fra mellem 14,8 % for Læsø kommune og 59,8 % for Aalborg kommune, som har den højeste andel (KL, 2014a, s. 5; KL, 2014b). KL begrundet dette med, at der i de større byer er flere uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder.

Sammenlignes tallene for Esbjerg og København for den andel, som har været fraflyttet en længere periode, men vender hjem igen, er tallet for Esbjerg kommune 14,6 %, mens det for Københavns Kommune er 16,1 %.

Også Sage et al. (2013) beskæftiger sig med unges flyttemønstre efter endt studie og undersøger i en engelsk sammenhæng, hvilke motivationer, begivenheder og oplevelser i unge dimittenders liv som er associerede med deres flyttebaner. Forfatterne anvender data fra en online kalender-spørgeskemaundersøgelse om migrationshistorierne for 963 færdiguddannede studerende, som forlod Southampton Universitet mellem 2001 og 2007. Spørgeskemaet indsamler meget detaljeret information om dimittendernes oprindelse, arbejdsliv og privatliv. Sage et al. (2013) beder respondenterne om at kortlægge, hvad der er sket i deres liv måned for måned gennem de første fem år efter de har forladt universitetet. Forfatterne viser, at migrationsbaner de første fem år efter endt studietid er komplekse og usikre, og de opstiller de 18 mest anvendte forklaringer for første, anden og tredje flytning og viser flytningerne på kort. Beskæftigelse dækker mellem 25 og 30 % af årsagerne til flytning efter endt uddannelse, men er ikke eneste flytteårsag. For første flytning gælder, at det skyldes hjemvendning til forældrene. Anden og tredje flytning skyldes primært beskæftigelse. Her rangerer hjemvendning til forældre lavere. Samlet set er der mange årsager til at flytte for de unge. Men studiet identificerer en forholdsvis stor ”boomerang-tendens”, forstået som at de unge vender hjem for at bo med forældrene igen i en periode efter endt studie. Sage et al. (2013) fastslår, at der i den engelske kontekst er en afhængighed af forældre på grund af de unges økonomi, som betyder, at de unge vender tilbage efter endt studie. De senere hjemvendinger sker

specielt ved forskellige former for kaotiske livssituationer. De vurderer, at forældrene i den engelske kontekst, kan forventes at blive presset af stadig at skulle tage sig af de unge økonomisk og tidsmæssigt. En forældresituation, som i litteraturen har fået benævnelsen ”sandwich-generationen” (se eksempelvis Sage et al., 2013), idet forældre-generationen både skal yde omsorg for børnene og deres egne forældre.

Et dansk studie (Svendsen, 2013) har undersøgt synet på hjemflytning efter endt uddannelse og det specifikt for unge fraflyttet Lemvig Kommune. Svendsen beskriver ved brug af statistik, at der sker et dræn af unge fra Lemvig kommune, som er større end gennemsnittet for Danmark, men også end gennemsnittet for yderkommunerne. Den boomerangeffekt, som Sage (2013) henviser til i England, synes således ikke at være udbredt i den danske sammenhæng, grundet de danske studerendes bedre økonomiske situation og dermed uafhængighed. De 120 fraflyttede i spørgeskemadelen af Svendsens rapport var i størst omfang fraflyttet på grund af uddannelse (43 %) og arbejde (28 %). Svendsen anvender ligeledes interview med blandt andet 25 fraflyttede studerende i undersøgelsen. 11 ud af de 25 overvejede at flytte tilbage til oprindelseskommunen på grund af stærk tilknytning til hjemstavn samt ønske om at give deres børn en opvækst lig deres egen. Forudsætningerne for en eventuel hjemflytning var blandt andet jobmuligheder, og at andre venner også flyttede tilbage. Blandt de 14, som ikke ville flytte helt tilbage, var der for flere dog overvejelser om at flytte tættere på familien.

3.4. SAMMENFATNING

Dette kapitel har præsenteret litteratur af relevans for undersøgelsen i denne rapport. Der tegner sig et billede af, at årsagerne til fraflytning bliver beskrevet med manglende uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder. Dette ville i Niedomysls model, præsenteret i indledningen til kapitlet, blive karakteriseret som hjemmehørende i kategorien *krav*, og altså som noget, man ikke kan ignorere, men som alle områder ikke kan honorere i samme grad. Samtidig viser litteraturstudiet, at socioøkonomiske forhold spiller ind i forhold til, hvilke unge som flytter fra landområder. Det er desuden blevet tydeligt gennem litteraturgennemgangen, at folk i landdistrikter og mindre byer ikke kan fastholde deres relationer og stedstilknytning på samme måde som folk i de større byer. Unge i landdistrikter og mindre byer er i deres opvækst under indflydelse af faktorer relateret til uddannelse og beskæftigelse, som skubber først deres lokalsamfundstanker og tilhørsforhold og dernæst de unge selv væk fra områderne. Litteraturen beskriver dog, at det kan være en ide at arbejde med at opbygge stedstilknytning, såkaldte fortøjninger, som kan trække de studerende hjem igen, idet der ofte er et ønske om dette, givet at jobmuligheden er der.

4. METODE

Formålet med denne rapport er som nævnt ved hjælp af en spørgeskemaundersøgelse at undersøge forskellige aspekter relateret til unges valg af mellemlange videregående uddannelser i Danmark. Rapporten er især interesseret i at undersøge, hvordan unge der er flyttet mod vest og unge der er flyttet mod øst oplever skiftet fra en landsdel til en anden. Denne gruppe af studerende vil blive kaldt *tilflyttede studerende*.

Derudover medtager undersøgelsen *lokale studerende*, der har valgt at læse videre på en uddannelsesinstitution, der ligger i det område, hvor de boede i forvejen. Denne gruppe af *lokale* studerende fungerer som en slags kontrolgruppe for de to grupper af tilflyttere.

Undersøgelsen medtager derudover i mindre grad *pendlende studerende*, der bor uden for det område, hvor deres uddannelsesinstitution ligger.

4.1. UNDERSØGELSESDESIGNET

Rapporten operationaliserer henholdsvis vest og øst til at være Esbjerg og København. Dermed er der tale om i alt seks respondenttyper i spørgeskemaundersøgelsen: Tilflyttede, lokale og pendlende studerende i Esbjerg samt tilflyttede, lokale og pendlende studerende i København.

Gruppen af studerende er afgrænset til at omfatte studerende på en mellemlang, videregående uddannelse, dvs. bachelorniveauet, professionsbachelorniveauet og erhvervsakademiniveauet.

For at højne sammenlignelighedsgraden mellem svarene fra Esbjerg og København var ambitionen at foretage en spørgeskemaundersøgelse blandt studerende i Esbjerg og København, der går på sammenlignelige uddannelser. Da udvalget af uddannelser er størst i København, har vi taget udgangspunkt i de eksisterende mellemlange, videregående uddannelser i Esbjerg og derefter søgt at matche dem med tilsvarende uddannelser i København. Tabel 1 viser, på hvilke uddannelser der er blevet indsamlet spørgeskemadata i Esbjerg og København.

Eftersom rapporten beskæftiger sig med interne flytninger i Danmark, er undersøgelsen afgrænset til kun at omfatte studerende, der forud for igangsætningen af deres uddannelse allerede boede i Danmark. Studerende, der er kommet fra udlandet, er udeholdt ved kun at anvende et spørgeskema, der er formuleret på dansk.

Tabel 1. Matchende mellemlange, videregående uddannelser i Esbjerg og København

No.	Esbjerg		København	
	Uddannelse(r)	Institution	Uddannelse(r)	Institution
1.	Sociologi og kultur-analyse ¹	Syddansk Universitet Esbjerg	Sociologi ¹	Københavns Univer-sitet
2.	Professions-bacheloruddannelser ³	UC Syd	Professions-bacheloruddannelser ³	Professionshøjskolen Metropol
3.	Diplomingeniør ⁴ , ingeniør ¹	Aalborg Universitet Esbjerg	Diplomingeniør ⁴	Danmarks Tekniske Universitet
4.	Erhvervsakademi-uddannelser ⁵	Erhvervsakademi Sydvest	Erhvervsakademi-uddannelser ⁵	Copenhagen Business Academy
5.	Maskinmester-uddannelsen ²	Fredericia Maskinme-sterskole Esbjerg	Maskinmester-uddannelsen ²	Maskinmesterskolen København
6.	Bacheloruddannelse i musik ¹	Syddansk Musikkon-servatorium i Esbjerg	Bacheloruddannelse i rytmisk musik ¹	Rytmask Musikkon-servatorium i Køben-havn

¹ 3-årig bacheloruddannelse.

² Professionsbachelor i maritim og maskinteknisk ledelse og drift. Varighed: 3-4½ år alt efter uddannelsesbaggrund.

³ Professionsbacheloruddannelser på professionshøjskole. Varighed: Typisk 3½ år.

⁴ En diplomingeniøruddannelse er en professionsbacheloruddannelse. Varighed: Typisk 3½ år.

⁵ Varighed: Typisk 2-2½ år.

4.2. SPØRGESKEMAET

Spørgeskemaet indeholdt følgende 8 dele:

- *Baggrundsspørgsmål* (fx køn, alder, tidligere bopæl, nuværende bopæl, tilflytter eller ej, uddannelse og uddannelsestype, på hvilket år man befinder sig i uddannelsen, gennemsnitlig karakter fra adgangsgivende eksamen, mors og fars uddannelsesniveau)
- *Motiver bag valg af uddannelse* (vurdering af mulige motiver, valgte by før uddannelse eller omvendt, tvunget valg versus positivt aktivt valg)
- *Trivselsspørgsmål* (faglig og social trivsel, engagement i netværksaktiviteter og frivilligt arbejde, vurdering af hhv. Esbjerg og København som studieby, tilfredshed med velkomst af kommune og uddannelsesinstitution)
- *Praktikjobs og studierelevante jobs* (erfaringen med og vigtigheden af disse jobs samt tilfredsheden med og kendskabet til udbuddet)
- *Holdning til at få et arbejde efter endt uddannelse* i hhv. Esbjerg og omegn og København (lysten til og muligheden for at få et job, kendskab til lokale virksomheder og organisationer, der er relevante for ens fagområde)
- *Spørgsmål vedrørende hjemegnen* (kun stillet til tilflyttede studerende) (grad af tilknytning til hjemegnen, lysten til og muligheden for at få et studierelevant job i ens hjemegn)
- *Boligforhold* (bor hos forældre eller ej, og hvis ikke bor hos forældre: boligens størrelse, mdl. husleje og om man bor alene eller sammen med andre)
- *Mulige fremtidige tiltag* (to åbne spørgsmål) (hvad skal forbedres for at tiltrække flere studerende til hhv. Esbjerg og omegn/København i fremtiden, hvad skal for-

bedres for at få flere studerende til at blive i Esbjerg/København efter endt uddannelse)

Spørgeskemaet indeholdt i alt 49 spørgsmål, hvoraf et af spørgsmålene udgjorde et spørgsmålsbatteri med 13 underspørgsmål, hvor respondenter blev bedt om at oplyse, hvor stor en rolle 13 navngivne faktorer spillede, da respondenter valgte sin uddannelse. Syv af de 49 spørgsmål skulle kun besvares af tilflyttede studerende, dvs. studerende, der er flyttet til byen, hvor de tager deres uddannelse.

I udarbejdelsen af spørgeskemaet er en følgegruppe blevet taget med på råd. Følgegruppen bestod af en repræsentant fra professionshøjskolen UC Syd i Esbjerg, en repræsentant fra Region Syddanmark, en repræsentant fra Region Hovedstaden samt repræsentanter fra Landdistrikternes Fællesråd. Spørgeskemaet blev derudover testet ved at lade to studerende på SDU udfylde skemaet. De modtagne kommentarer fra følgegruppen og de to testpersoner førte til en række forbedringer af spørgeskemaet.

Da spørgeskemaet var færdigt ultimo september 2016, blev det tastet ind i det web-baserede softwareprogram SurveyXact. I dette program kan man oprette et link til spørgeskemaet, som man kan sende til mulige respondenter, således at de ved at klikke på linket kan besvare spørgeskemaet online.

Spørgeskemaet til studerende i Esbjerg var identisk med spørgeskemaet til studerende i København, bortset fra at der blev spurgt ind til Esbjerg i Esbjerg-spørgeskemaet, og der blev spurgt ind til København i København-spørgeskemaet.

4.2.1 IDENTIFICERING AF TILFLYTTETE STUDERENDE, LOKALE STUDERENDE OG PENDLLENDE STUDERENDE

For at kunne identificere tilflyttede studerende, lokale studerende og pendlende studerende på uddannelsesinstitutionerne i København blev der anvendt to spørgsmål, som er vist i Boks 1 (Spørgsmål 3 og 4). Som det fremgår af Boks 1, forklares det for respondenter, hvad han/hun skal forstå ved København i forhold til, hvad København omfatter af kommuner. Dette er gjort for at mindske en eventuel tvivl hos respondenter om, hvorvidt han/hun kan siges at bo i København eller ej.

Boks 1. Spørgsmål 3-4 i København-spørgeskemaet

3. Bor du i Storkøbenhavn? (Med Storkøbenhavn menes kommunerne Albertslund, Ballerup, Brøndby, Frederiksberg, Dragør, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, København, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, Tårnby og Vallensbæk)

- (1) Ja
(2) Nej, skriv venligst i hvilken kommune du bor: _____

4. Er du flyttet til Storkøbenhavn i forbindelse med din uddannelse?

- (1) Ja, jeg er tilflytter
(2) Nej, jeg boede i Storkøbenhavn i forvejen

Spørgsmål 3 og 4 i skemaet til studerende i Esbjerg er vist i Boks 2. Her bemærkes det, at vi bevidst har valgt at bruge kommuneniveauet. Hermed definerer vi tilflyttede studerende til kun at omfatte studerende, der er flyttet til Esbjerg Kommune fra andre kommuner. Er en studerende flyttet fra Ribe by, som ligger i Esbjerg Kommune, til Esbjerg by, vil denne studerende altså *ikke* blive opfattet og registreret som tilflytter, men derimod som en lokal studerende.

Boks 2. Spørgsmål 3-4 i Esbjerg-spørgeskemaet

3. Bor du i Esbjerg Kommune?

- (1) Ja
(2) Nej, skriv venligst i hvilken kommune du bor: _____

4. Er du flyttet til Esbjerg Kommune i forbindelse med din uddannelse?

- (1) Ja, jeg er tilflytter
(2) Nej, jeg boede i Esbjerg Kommune i forvejen

Med Spørgsmål 3-4 kan respondenterne blive kodet ind i de tre respondenttyper. *Tilflyttede studerende* er således de respondenter, der har svaret Ja til Spørgsmål 3 og Ja til Spørgsmål 4. *Lokale studerende* er de respondenter, der har svaret Ja til Spørgsmål 3 og Nej til Spørgsmål 4. Til sidst er *pendlende studerende* de respondenter, der har svaret Nej til Spørgsmål 3.

4.3. INDSAMLINGEN AF SPØRGESKEMAER

I starten af oktober 2016 begyndte vi at tage kontakt til uddannelsesinstitutionerne nævnt i Tabel 1. Vi tog først kontakt til Aalborg Universitet Esbjerg, UC Syd og Syddansk Universitet i Esbjerg og derefter de matchende uddannelsesinstitutioner i København (DTU, Metropol, KU). Senere, i november, tog vi kontakt til Erhvervsakademi Sydvest, Fredericia Maskinskinmesterskole Esbjerg, Syddansk Musikkonservatorium i Esbjerg og matchende uddannelsesinstitutioner i København (Copenhagen Business Academy, Maskinmesterskolen København og Rytmask Musikkonservatorium).

Alle 12 uddannelsesinstitutioner ville gerne hjælpe med indsamlingen. Der var dog forskelle mellem uddannelsesinstitutionerne mht., hvornår man var i stand til at gennemføre undersøgelsen. Fx skulle man på DTU, Metropol og Copenhagen Business Academy selv gennemføre en stor spørgeskemaundersøgelse i november måned. Vores spørgeskemaundersøgelse blev derfor udskudt til december for disse to uddannelsesinstitutioners vedkommende.

Metropol har i alt 16 grunduddannelser. Spørgeskemaet blev udsendt til de studerende på tre af professionsbacheloruddannelserne: Lærer, Bioanalytiker og Jordemoder. De tre uddannelser blev udvalgt i samarbejde med rapportens forfattere. De tre uddannelser leverede således et godt match med uddannelserne på UC Syd. DTU har i alt 17 diplomingeniøruddannelser, og spørgeskemaer blev sendt ud til fire af disse: Byggeri og Infrastruktur, Elektroteknologi, Kemi- og Bioteknik og Maskinteknik. Disse fire uddannelser blev udvalgt, da de matchede de fire diplomingeniøruddannelser på Aalborg

Universitet Esbjerg (Byggeri og Anlæg, Elektronik, Kemi- og Bioteknologi, Maskinteknik).

På Erhvervsakademi Sydvest og Copenhagen Business Academy blev spørgeskemaet sendt ud til *alle* erhvervsakademistuderende. På UC Syd udsendtes ligeledes til alle professionsbachelorstuderende, og spørgeskemaet blev sendt ud til alle studerende på sociologiuddannelserne, maskinmesteruddannelserne og bacheloruddannelserne i musik i både Esbjerg og København. På Aalborg Universitet Esbjerg blev spørgeskemaet sendt ud til både deres diplomingeniørstuderende og deres ingeniørbachelorstuderende.

I Tabel 2 vises starttidspunktet for spørgeskemainsamlingen på de enkelte uddannelsesinstitutioner.

Tabel 2. Starttidspunkt for indsamling af spørgeskemaer

No.	Esbjerg		København	
	Institution	Starttidspunkt	Institution	Starttidspunkt
1.	Syddansk Universitet Esbjerg	6. oktober 2016	Københavns Universitet	6. oktober 2016
2.	UC Syd	26. oktober 2016	Professionshøjskolen Metropol	7. december 2016
3.	Aalborg Universitet Esbjerg	27. oktober 2016	Danmarks Tekniske Universitet	9. december 2016
4.	Erhvervsakademi Sydvest	14. november 2016	Copenhagen Business Academy	8. december 2016
5.	Fredericia Maskinmesterskole Esbjerg	9. november 2016	Maskinmesterskolen København	10. november 2016
6.	Syddansk Musikkonservatorium i Esbjerg	16. november 2016	Rytmisk Musikkonservatorium i København	11. november 2016

Til brug af data i denne rapport brugte vi skæringsdatoen 23. december 2016. Dette er altså sluttidspunktet for indsamling af data til brug i denne rapport.

4.3.1 KONTAKTFORM OG RYKKERPROCEDURE

På alle institutioner havde vi kontakt til en gatekeeper, der var behjælpelig med at sende linket til spørgeskemaet ud til deres studerende. På alle institutioner på nær SDU Esbjerg og KU, sendte gatekeeper en mail direkte til de studerendes studentermails, og mailen indeholdt linket til spørgeskemaet og en ledsagende tekst, der kort introducerede spørgeskemaundersøgelsen. Den ledsagende tekst blev underskrevet af gatekeeperen, og i teksten stod der bl.a., at det var SDU Esbjerg, der stod bag undersøgelsen. I mailen til DTU studerende var det ikke gatekeeperen, men en af forfatterne, der underskrev den indledende tekst. Når de studerende åbnede spørgeskemaet, kom der en lidt mere udførlig, introducerende tekst om undersøgelsen, hvor denne rapport forfattere var underskriverne.

På SDU Esbjerg og KU blev linket lagt ud på lukkede Facebook-grupper. Dette blev vurderet til at være den bedste metode på KU, og derfor brugte vi samme metode på SDU Esbjerg. De sociologistuderende på både SDU Esbjerg og KU har lukkede Facebook-grupper for årgangene 2014, 2015 og 2016. I de seks Facebook-grupper er der en stor medlemsgrad, og metoden blev derfor vurderet til at være tilfredsstillende. Gatekeeperen fik en studerende (den faglige vejleder) til at lægge linket ud på Facebook-grupperne med den ledsagende tekst underskrevet af gatekeeperen.

På alle uddannelsesinstitutioner var det sådan, at langt de fleste spørgeskemaer blev udfyldt på dagen, hvor linket blev sendt ud og dagen derefter. Det var meningen, at der skulle sendes en rykker ud til de studerende en uge efter første udsending. Dette blev imidlertid kun gjort på SDU Esbjerg, Aalborg Universitet Esbjerg, Erhvervsakademi Sydvest, KU og Copenhagen Business Academy. Rykkeren indeholdt igen linket og en ledsagende tekst. Rykkeren førte generelt til 50 % flere udfyldte spørgeskemaer, og langt de fleste svar kom ind på dagen, hvor rykkeren blev sendt ud og dagen derefter. Der blev ikke foretaget yderligere rykkere end denne ene. Af forskellige årsager, der varierede fra institution til institution, blev der ikke sendt en rykker på de resterende uddannelsesinstitutioner.

Selvom indsamlingen blev lukket den 23. december 2016, strakte indsamlingsperioden sig derfor reelt kun over ca. to uger på de enkelte uddannelsesinstitutioner, idet ingen yderligere svar kom ind efter en periode på 2 uger efter første udsending.

4.3.2 ANTAL RESPONDENTER

Tabel 3 viser det endelige antal respondenter fordelt på uddannelsesinstitution. De viste antal respondenter svarer til antallet af studerende, der har besvaret spørgeskemaet fuldt ud, dvs. besvaret skemaet fra start til slut, hvor de har klikket på ”Afslut-knappen”.

Udover hvad der fremgår i Tabel 3, var der 276 studerende i Esbjerg, der afgav nogle svar og 229 studerende i Esbjerg, der bare åbnede spørgeskemaet og lukkede det igen. Disse to tal for studerende i København lyder på henholdsvis 175 studerende og 166 studerende. Det er kun de fulde svar, der indgår i rapportens analyser. Vi har dermed fulde svar fra 1035 respondenter fra Esbjerg og 669 respondenter fra København til rådighed i rapportens analyser.

Tabel 3 viser en ikke særlig høj besvarelsesprocent. Dette gælder især for uddannelsesinstitutionerne i København. Vi har ikke fuldt indblik i årsagen til den lave besvarelsesprocent, men især gatekeeperne fra København kunne berette om en generel ”spørgeskematræthed” blandt deres studerende. Derudover blev der ikke udsendt en reminder på fx DTU og Metropol. Der kan ligeledes være forskel på, hvor meget de studerende på de forskellige institutioner tjekker deres studentermails. Det er generelt velkendt i uddannelsesverdenen, at det er svært at få studerende til at besvare spørgeskemaer, da de får tilsendt mange evalueringsspørgeskemaer i løbet af året og måske ikke bruger deres studentermails i samme omfang som deres egne private mails.

Tabel 3. Antal gennemførte besvarelser og cirka population

Uddannelse(r)	Antal gennemførte besvarelser (efterår 2016)	Ca. population ¹ (efterår 2016)
Esbjerg		
Sociologi (bachelor)	102	190
Professionsbacheloruddannelser	604	3000
Diplomingeniør, ingeniør (bachelor)	88	345
Erhvervsakademiuddannelser	202	500
Maskinmesteruddannelsen	21	140
Bacheloruddannelse i musik	18	65
Total (Esbjerg)	1035	4240
København		
Sociologi (bachelor)	103	500
Professionsbacheloruddannelser	126	1800
Diplomingeniør, ingeniør (bachelor)	123	1800
Erhvervsakademiuddannelser	253	3000
Maskinmesteruddannelsen	54	700
Bacheloruddannelse i musik	10	130
Total (København)	669	7930

¹ Kilde: Uddannelsesinstitutionerne, på nær taloplysningerne for Metropols uddannelser, som stammer fra statistikbanken.dk/ /INST17 (antal studerende pr. 1. oktober 2015).

4.3.3 RESPONDENTTYPER

Tabel 4 viser fordelingen af de tre respondenttyper. Som det ses, er der forholdsmæssigt flere respondenter i Esbjerg-stikprøven, der pendler til uddannelsesinstitutionen (31 % vs. 22 %). Andelen af tilflyttede studerende er nogenlunde ens i de to stikprøver, mens der andelsmæssigt er flere lokale studerende i København-stikprøven (45 % vs. 35 %).

Tabel 4. Fordeling af gennemførte besvarelser efter respondenttype

Uddannelse(r)	Tilflyttede studerende	Lokale studerende	Pendlende studerende
Esbjerg			
Sociologi (bachelor)	45	26	31
Professionsbacheloruddannelser	179	215	210
Diplomingeniør, ingeniør (bachelor)	31	34	23
Erhvervsakademiuddannelser	74	76	52
Maskinmesteruddannelsen	8	7	6
Bacheloruddannelse i musik	12	3	3
Total (Esbjerg)	349 (34 %)	361 (35 %)	325 (31 %)
København			
Sociologi (bachelor)	49	47	7
Professionsbacheloruddannelser	39	68	19
Diplomingeniør, ingeniør (bachelor)	48	50	25
Erhvervsakademiuddannelser	63	116	74
Maskinmesteruddannelsen	20	15	19
Bacheloruddannelse i musik	3	7	0
Total (København)	222 (33 %)	303 (45 %)	144 (22 %)

4.3.4 BESKRIVENDE STATISTIK FOR DE TO STIKPRØVER

I Tabel 5 vises, hvordan de to stikprøver er sammensat mht. respondenternes køn, alder, hvilket studieår man befinder sig på, adgangsgivende eksamenskarakter samt forældrenes uddannelsesmæssige baggrund.

Det fremgår af Tabel 5, at der er flest kvinder i begge stikprøver og herunder flest kvinder blandt Esbjerg-respondenterne. Derudover er Esbjerg-respondenterne ældre end København-respondenterne. Der er ingen forskel mellem de to stikprøver med hensyn til, hvilket studieår de studerende befinder sig på. Til sidst kan man se, at Esbjerg-respondenterne overordnet set har et lavere karaktergennemsnit med sig fra den adgangsgivende eksamen, og at Esbjerg-respondenternes forældre har en lavere grad af uddannelse end København-respondenternes forældre. Af Tabel 5 fremgår, at de ovennævnte forskelle mellem de to stikprøver er statistisk signifikante.

Tabel 5. Respondentsammensætningen for de to stikprøver

	Esbjerg (%)	KBH (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Køn</i>				
Kvinde	71	58	1704	30,53***
<i>Alder</i>				
18-21 år	22	25	1702	24,56***
22-23 år	25	28		
24-26 år	20	25		
27 år eller ældre	33	22		
<i>Hvilket år på uddannelsen?</i>				
1. studieår	37	39	1704	4,44
2. studieår	34	34		
3. studieår	21	17		
4. studieår	9	10		
<i>Karaktergennemsnit i adgangsgivende eksamen</i>				
>2-6	27	20	1582	39,65***
>6-8	38	31		
>8-10	25	28		
>10	11	21		
<i>Forældres uddannelse</i>				
Mor har min. mellemlang, videregående uddannelse	29	47	1596	56,54***
Far har min. mellemlang, videregående uddannelse	22	43	1584	77,88***
En forælder har min. mellemlang, videregående uddannelse	37	59	1608	77,11***

Note: At tallene ikke altid summerer til 100 % skyldes afrundingerne. Besvarelsen "Ved ikke" er udeladt.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

4.3.5 VÆGTNING AF RESPONDENTER

Det var planen at indsamle nogenlunde lige mange respondenter fra hver type uddannelsesinstitution i hhv. Esbjerg og København. Dette lykkedes ikke, da der opstod problemer med at indsamle nok data blandt København-studerende. Der blev fx indsamlet 604 svar fra UC Syd i Esbjerg, mens der kun blev indsamlet 126 svar på den matchende uddannelsesinstitution i København, Metropol.

Det er nødvendigt at være opmærksom på, at de to stikprøver ikke er lige store, når man sammenligner gennemsnit og procenter i de to stikprøver. Fx er det sådan, at professionshøjskoler har praktikophold indbygget som en fast bestanddel i uddannelsen, og samtidig har vi indhentet væsentligt flere svar fra professionshøjskolen i Esbjerg end fra professionshøjskolen i København. Hvis man sammenligner de to samlede stikprøver for Esbjerg og København, vil der alene af denne grund være flere Esbjerg-respondenter, der svarer "ja" til spørgsmålet: "Er du eller har du været i praktik i København [spørgsmål stillet til København-studerende]/Esbjerg eller omegn [spørgsmål stillet til Esbjerg-studerende] under din uddannelse?".

Det er imidlertid muligt at imødekomme dette problem ved at foretage en vægtning af svarene, som rent teknisk/hypotetisk genererer lige mange respondenter fra samme type uddannelsesinstitution. Beregningen af disse vægte er vist i Tabel 6.

Tabel 6. Vægtning (genererer ens antal respondenter på hver type uddannelsesinstitution)

	Faktisk stikprøve		Vægtet stikprøve der er ligelig fordelt på type uddannelsesinstitution		Vægte for at gå fra faktisk til vægtet stikprøve
	n	Procent	n	Procent	
<i>Esbjerg</i>					
UC Syd	604	35,4	365	21,4	0,60430464
Aalborg Universitet Esbjerg	88	5,2	105,5	6,2	1,19886364
Syddansk Universitet	102	6,0	102,5	6,0	1,00490196
Fredericia Maskinmesterskole Esb.	21	1,2	37,5	2,2	1,78571429
Erhvervsakademi Sydvest	202	11,9	227,5	13,4	1,12623762
Syddansk Musikkonservatorium	18	1,1	14	0,8	0,77777778
<i>København</i>					
Metropol	126	7,4	365	21,4	2,89682540
Danmarks Tekniske Universitet	123	7,2	105,5	6,2	0,85772358
Københavns Universitet	103	6,0	102,5	6,0	0,99514563
Maskinmesterskolen København	54	3,2	37,5	2,2	0,69444444
Copenhagen Business Academy	253	14,8	227,5	13,4	0,89920949
Rytmisk Musikkonservatorium	10	0,6	14	0,8	1,40000000
Total	1704	100,0	1704	100,0	

I den vægtede stikprøve har hver type uddannelsesinstitution det samme antal respondenter, og dette antal svarer til det gennemsnitlige antal for hver type uddannelsesinstitution i den faktiske stikprøve. Fx bliver antallet af respondenter fra de to professionshøjskoler i den vægtede stikprøve lig 365, beregnet ved $(604 + 126)/2$, se Tabel 6. Selve vægtene, som skal aktiveres i statistikprogrammet under beregningerne, bliver beregnet ved at sammenholde de enkelte uddannelsesinstitutioners andele i den faktiske og vægtede stikprøve. Vægten for respondenter fra UC Syd beregnes derfor fx således: $21,4/35,4$ (flere decimaler taget med i den faktiske beregning). Det ses følgelig af Tabel 6, at UC Syd bliver vægtet meget ned, og at Metropol bliver vægtet meget op i den vægtede stikprøve.

Den vægtede (hypotetiske) stikprøve består dermed af 852 respondenter fra Esbjerg og 852 respondenter fra København. Vægtningen ændrer også antallet af de forskellige respondenttyper. Mens den faktiske stikprøve er fordelt med 571 tilflyttede studerende, 664 lokale studerende og 469 pendlende studerende, er den vægtede stikprøve fordelt med 575 tilflyttede studerende, 704 lokale studerende og 420 pendlende studerende.

Der er altså flere lokale studerende og færre pendlende studerende i den vægtede stikprøve end i den faktiske stikprøve. Grunden til dette kan illustreres ved at sammenligne de faktiske stikprøver for UC Syd og Metropol. Der er 36 % lokale studerende og 35 % pendlende studerende i den faktiske UC Syd-stikprøve, mens der er 54 % lokale stude-

rende og 15 % pendlende studerende i den faktiske Metropol-stikprøve. Ved at vægte UC Syd ned og Metropol op bliver det samlede antal af lokale studerende derfor forøget og det samlede antal af pendlende studerende formindsket i den vægtede stikprøve sammenlignet med den faktiske stikprøve.

4.4. RAPPORTENS ANALYSER

Rapporten analyser vil søge at besvare følgende 12 spørgsmål:

1. Er der blandt *tilflyttede studerende* en forskel mht., hvorfor de valgte at flytte hhv. mod strømmen (dvs. til Esbjerg) og med strømmen (dvs. til København)? Her ses på forskelle mellem, hvad man angav som motivation for at søge uddannelsen.
2. Er der forskel mellem studerende i hhv. Esbjerg og København mht., hvordan de klarer sig fagligt, hvordan de har det socialt, og hvordan de oplever hhv. Esbjerg og København som studieby?
3. Hvordan er de *tilflyttede studerende* lykkedes med at skabe et netværk i hhv. Esbjerg og København?
4. Er de *tilflyttede studerende* i hhv. Esbjerg og København tilfredse med velkomsten, de fik af kommunen og uddannelsesinstitutionen?
5. Hvordan oplever de unge adgangen til praktikpladser og studiejobs i hhv. Esbjerg og København?
6. Hvor stor forskel er der mellem de studerendes boligomkostninger i Esbjerg og København?
7. Har *tilflyttede studerende* en bedre eller dårligere oplevelse af deres liv som studerende i hhv. Esbjerg og København, end de på forhånd havde forventet, de ville have, inden de begyndte at studere i Esbjerg/København?
8. Hvilke bagvedliggende determinanter kan forklare, om *tilflyttede studerende* har en bedre eller dårlige oplevelse af deres liv i hhv. Esbjerg og København? Her relateres respondenternes svar til forhold som køn, alder, karaktergennemsnit i den adgangsgivende eksamen, om uddannelsesvalget var et positivt aktivt valg, socialt netværk, boligomkostninger mv.
9. Hvordan oplever de studerende i hhv. Esbjerg og København muligheden for at få et arbejde efter endt uddannelse i det område, hvor de tager deres uddannelse?
10. Hvordan vurderer *tilflyttede studerende* sandsynligheden for, at de efter endt uddannelse vender hjem til deres hjemegn for at arbejde?
11. Hvad skal der til for at tiltrække flere studerende til Esbjerg og København i fremtiden?

12. Hvad skal der til for at fastholde de studerende i Esbjerg og København efter endt uddannelse?

4.4.1 STATISTISKE TESTS OG STIKPRØVEVALG

Ovenstående spørgsmål vil blive besvaret ved at sammenligne svar fra Esbjerg og København gennem angivelse af procenter eller gennemsnit. Der vil blive testet, om der er statistisk signifikante forskelle mellem svarene afgivet af studerende i Esbjerg og svarene afgivet af studerende i København. Resultaterne vil altid blive vist for den faktiske stikprøve. I de tilfælde, hvor resultatet for den vægtede stikprøve *afviger* fra resultatet for den faktiske stikprøve, vil resultatet for den vægtede stikprøve *også* blive vist. Under resultatafvigelse forstås to mulige situationer. For det første defineres en resultatafvigelse som en situation, hvor et resultat går fra at være statistisk signifikant (min. $p < 0,10$) i den ene stikprøve til at være statistisk insignifikant ($p \geq 0,1$) i den anden stikprøve – eller omvendt. For det andet defineres en resultatafvigelse som en situation, hvor resultatet ændrer ”fortegn”, fx hvis der er statistisk signifikant flere Esbjerg-respondenter, der er eller har været i praktik i den faktiske stikprøve, mens forholdet ændrer sig i den vægtede stikprøve derved, at der nu er statistisk signifikant flere København-respondenter, der er eller har været i praktik i den vægtede stikprøve.

Ved besvarelse af Spørgsmål 8 foretages der en logistisk regression, hvor de faktiske stikprøver for hhv. Esbjerg og København anvendes. Det er således kun ved sammenligninger af rå procenter og gennemsnit, at den vægtede stikprøve i en række tilfælde kommer i spil.

4.5. HOLDET AF GATEKEEPERE

Vi vil gerne sige tusind tak til uddannelsesinstitutionerne i Esbjerg og København, som deltog i denne undersøgelse. Herunder skylder vi en særlig tak til de personer, der fungerede som gatekeepere på uddannelsesinstitutionerne.

Holdet af gatekeepere i Esbjerg bestod af:

Tomas Krogh Petersen, Studerende og Faglig Vejleder, Institut for Sociologi, Miljø- og Erhvervsøkonomi, Syddansk Universitet
Lars Lykkedegn, Leder af StudenterFokus, Professionshøjskolen UC SYD
Britta Maria Jensen, Leder af Studiekontoret, Aalborg Universitet Esbjerg
Karsten Jepsen, Uddannelsesleder, Fredericia Maskinmesterskole Esbjerg
Søren Haahr Jensen, Vicerektor, Erhvervsakademi Sydvest
Lene Juul Kielsen, Sekretær, Syddansk Musikkonservatorium i Esbjerg

Holdet af gatekeepere i København bestod af:

Charlotte Baarts, Lektor og Studieleder, Sociologisk Institut, Københavns Universitet
Daniel Nordstrand Frantzen, Studerende og Faglig Vejleder, Sociologisk Institut, Københavns Universitet
Vicki Facius, Konsulent, Professionshøjskolen Metropol
Bente Wibom, Kontorchef for Afdelingen for Uddannelse og Studerende, DTU

Malene Fischer de Bruin, Konsulent, Copenhagen Business Academy

Annette Orup, Studieleder, Maskinmesterskolen København

Lene F. Kristiansen, Leder af Studieadministrationen, Rytmask Musikkonservatorium i København

5. RESULTATER

Dette kapitel indeholder spørgeskemaundersøgelsens resultater. Kapitlet er bygget op omkring rapportens 12 forskningsspørgsmål og er inddelt under følgende emner, hvor der sammenlignes mellem svarene fra Esbjerg og København:

- Årsager til at flytte til Esbjerg og København for at studere
- Tilfredshed med faglig præstation, det sociale liv og studiebyen
- Netværksaktiviteter, venner og stedstilknytning
- Velkomst af uddannelsesinstitutionen og kommune
- Praktikpladser og studierelevante jobs
- Boligforhold
- Indfrielse af forhåndsforventninger til livet som studerende
- Holdning til at arbejde i studiebyen efter endt uddannelse
- Holdning til at få et arbejde i hjemegnen efter endt uddannelse
- Syn på, hvordan man trækker flere studerende til Esbjerg/København i fremtiden
- Syn på, hvordan man fastholder flere i Esbjerg/København efter endt uddannelse

5.1. ÅRSAGER TIL AT FLYTTE TIL ESBJERG OG KØBENHAVN FOR AT STUDERE

Den studerende blev bedt om at tage stilling til 12 faktorer i forhold til, hvor stor en rolle de hver især spillede for den studerendes valg af uddannelse. Man skulle svare på en skala fra 1 til 10, hvor 1 betød "spillede slet ingen rolle" og 10 betød "spillede en meget stor rolle". Resultatet for tilflyttede studerende er vist i Tabel 7.

Tabel 7. Faktorer der spillede en rolle for valg af uddannelse blandt tilflyttede studerende

	Esbjerg (snit)	København (snit)	<i>n</i>	<i>t</i>
Interesse for uddannelsen	8,9	8,8	539	0,99
Mine evner indenfor uddannelsens fagområde	6,9	6,8	551	0,47
Jobmulighederne uddannelsen giver	6,8	7,0	550	-0,76
Det er nemt at finde en bolig i byen	4,7	2,0	553	12,86***
Prestigen ved at tage uddannelsen	4,0 ^(4,2)	3,7 ^(3,5)	558	1,37 ^(2,81***)
Det er nemt at gennemføre uddannelsen	3,2	3,0	553	0,90
Uddannelsen blev udbudt tæt på min bopæl	3,2	2,3	553	4,39***
Råd fra studievejledere	3,2	2,2	548	4,70***
Råd fra lærere	3,1	2,5	547	2,39**
Jeg havde venner i byen	2,7	3,8	565	-4,26***
Prestigen ved at bo i byen	2,6	3,1	555	-2,37**
Jeg havde venner på uddannelsen	2,1	2,0	555	0,79

Noter: Med "byen" menes hhv. Esbjerg og København. I parentes vises tal for vægtet stikprøve. Besvarelsen "Ved ikke" er udeladt.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$ (to-halet)

Det fremgår af Tabel 7, at ”interesse for uddannelsen, ”mine evner indenfor uddannelsens fagområde”, og ”jobmulighederne uddannelsen giver” er de klart vigtigste faktorer både for tilflyttede studerende i Esbjerg og i København.

Ønsket om nemt at kunne finde en bolig i Esbjerg var med et gennemsnit på 4,7 en ikke ubetydelig motivation for at vælge at studere i Esbjerg. Denne faktor var uden betydning for tilflyttede studerende i København med et gennemsnit på 2,0.

Selvom de resterende faktorer ikke spillede de store roller for begge respondentgrupper, er det alligevel statistisk signifikante forskelle at spore mellem studerende fra Esbjerg og fra København. Fx spillede det en større rolle for de tilflyttede studerende i Esbjerg, at uddannelsen blev udbudt tæt på deres oprindelige bopæl (3,2). Derudover lod de tilflyttede studerende i Esbjerg sig i højere grad inspirere af råd fra studievejledere og lærere (3,1-3,2). Omvendt gælder det for de tilflyttede studerende i København, at de i højere grad var motiveret af at have venner i byen i forvejen (3,8).

Tabel 8 viser, om de studerende valgte by først og først derefter uddannelse. Dette gjorde flere tilflyttede studerende i København end tilflyttede studerende i Esbjerg. Ikke overraskende var der flere lokale studerende i begge byer, der valgte by først og så derefter valgte blandt udvalget af eksisterende uddannelser i den pågældende by.

Tabel 8. Forhold vedrørende valg af uddannelsessted

	Esbjerg (%)	København (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Valgte by først og først derefter uddannelse ¹	13	24	554	9,76***
Positivt aktivt valg ²	72	85	518	11,88***
<i>Lokale studerende</i>				
Valgte by først og først derefter uddannelse ¹	36	32	644	1,44
<i>Pendlende studerende</i>				
Valgte by først og først derefter uddannelse ¹	13	12	455	0,10

Noter: Med ”byen” menes hhv. Esbjerg og København. Besvarelsen ”Ved ikke” er udeladt.

¹ Spørgsmålet lød sådan: ”Valgte du først, hvilken by du ville studere i, og så derefter hvilken uddannelse du ville søge ind på?”.

² Dette spørgsmål blev kun stillet til tilflyttede studerende. Spørgsmålet lød sådan: ”Var din beslutning om at søge uddannelsen i Esbjerg/København et tvunget valg (fx fordi uddannelsen ikke bliver udbudt i din hjemegn/hjemby) eller et positivt aktivt valg (fx havde du et ønske om forandring og mere uafhængighed)?”. Der kunne vælges mellem tre svarkategorier: 1 = Tvunget valg, da jeg hellere ville have læst i min hjemegn/hjemby, hvis uddannelsen var blevet udbudt der, 2 = Positivt, aktivt valg, og 3 = Ved ikke.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Tabel 8 viser endvidere, at en høj andel af tilflyttede studerende i begge byer anså deres valg af uddannelse og uddannelsessted som et positivt aktivt valg. Der er dog en højere andel blandt tilflytterne til Esbjerg, der anså det som et tvunget valg, fx fordi uddannelsen ikke bliver udbudt i hjemegnen/hjembyen, eller fordi man ikke kunne komme ind på en tilsvarende uddannelse i hjemegnen/hjembyen på grund af for høje optagelseskra-
v.

5.2. TILFREDSHED MED FAGLIG PRÆSTATION, DET SOCIALE LIV OG STUDIEBYEN

Tabel 9 viser, hvordan respondenterne vurderer deres faglige præstation, deres sociale liv samt deres studieby.

Hvad angår det *faglige* er der så godt som ingen forskel mellem studerende i Esbjerg og København. Gennemsnitligt på en skala fra 1 (meget dårligt) til 10 (meget godt) ligger begge grupper i den gode ende med et snit på 7,3 til 7,7. I den vægtede stikprøve mener studerende fra København at klare sig statistisk signifikant bedre end studerende fra Esbjerg, men den nominelle forskel i gennemsnit er meget lille.

På en skala fra 1 (meget utilfreds) til 10 (meget tilfreds) er studerende fra København derimod en anelse mere tilfredse med *deres sociale liv* i København end studerende fra Esbjerg er med deres sociale liv i Esbjerg. Dette gælder for alle tre respondenttyper, men især for gruppen af tilflyttede studerende. Dette skal nok bl.a. ses som et udtryk for, at der i København er langt flere studerende, hvilket gør udvalget af potentielle venner og bekendtskaber langt større i København.

Tabel 9. Tilfredshed med faglig præstation, det sociale liv og studiebyen

	Esbjerg (snit)	København (snit)	<i>n</i>	<i>t</i>
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Hvordan går det fagligt med dine studier?	7,4 (7,3)	7,5 (7,6)	569	-0,64 (2,13***)
Hvor tilfreds er du med dit sociale liv i byen?	6,6	7,5	567	-4,84***
Hvor tilfreds er du med byen som studieby?	6,3	7,7	546	-7,15***
<i>Lokale studerende</i>				
Hvordan går det fagligt med dine studier?	7,5 (7,5)	7,6 (7,7)	660	-0,47 (-2,10**)
Hvor tilfreds er du med dit sociale liv i byen?	7,5	8,0	646	-3,00***
Hvor tilfreds er du med byen som studieby?	6,6	8,0	593	-8,53***
<i>Pendlende studerende</i>				
Hvordan går det fagligt med dine studier?	7,4 (7,2)	7,5 (7,6)	458	-0,65 (-1,89*)
Hvor tilfreds er du med dit sociale liv i byen?	5,8	6,4	373	-1,97*
Hvor tilfreds er du med byen som studieby?	6,0	7,0	336	-3,69***

Note: Med "byen" menes hhv. Esbjerg og København. I parentes vises tal for vægtet stikprøve. Besvarelsen "Ved ikke" er udeladt.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$ (to-halet)

Derudover er studerende fra København også lidt mere tilfredse med København som *studieby* end studerende fra Esbjerg er med Esbjerg som studieby. Igen gælder dette for alle tre respondentgrupper. En del af forskellen mellem opfattelserne af de to studiebyer kan ligge i ovennævnte forskel i tilfredsheden med det sociale liv under uddannelsen. Men der er givetvis også by-specifikke faktorer, der spiller ind, hvilket vi skal se senere, hvor vi viser svarene på et spørgsmål om, hvad der skal til for at tiltrække flere studerende i Esbjerg/København.

5.3. NETVÆRKS AKTIVITETER, VENNER OG STEDSTILKNYTNING

Tabel 10 viser, hvordan respondenterne har svaret på en række spørgsmål vedrørende netværksaktiviteter, venner og stedstilknytning.

Som det fremgår af Tabel 10, siger nogenlunde lige mange lokale studerende og tilflyttede studerende i Esbjerg og København ja til at ”deltage i netværksskabende fritidsaktiviteter (fx en sportsklub)”. Det samme gør sig gældende, hvad angår, om man udfører ”frivilligt arbejde i en forening eller organisation i (fx som svømmetræner eller besøgsven)”, selvom de tilflyttede studerende i København i lidt højere grad udfører frivilligt arbejde, når man ser på den vægtede stikprøve.

Tabel 10. Netværksskabende fritidsaktiviteter, frivilligt arbejde, venner og stedstilknytning

	Esbjerg (%)	København (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Deltager i fritidsaktiviteter i byen	34	37	571	0,53
Udfører frivilligt arbejde i byen	18 ⁽¹⁹⁾	21 ⁽²⁶⁾	571	0,70 ^(4,14**)
Har nære venner og relationer i byen ¹	59	81	563	30,94***
Føler høj tilknytning til byen ²	24	39	563	13,94***
Faldet meget godt til i byen ³	55	70	567	11,42***
<i>Lokale studerende</i>				
Deltager i fritidsaktiviteter i byen	34	36	664	0,35
Udfører frivilligt arbejde i byen	20	18	664	0,61
Har nære venner og relationer i byen ¹	89 ⁽⁹⁰⁾	92 ⁽⁹³⁾	662	2,41 ^(3,03*)
Føler høj tilknytning til byen ²	72	81	658	8,19***
<i>Pendlende studerende</i>				
Deltager i fritidsaktiviteter i byen	9	15	469	3,36*
Udfører frivilligt arbejde i byen	4	11	469	7,71***
Har nære venner og relationer i byen ¹	38	64	453	25,88***
Føler høj tilknytning til byen ²	10	24	453	15,27***

Note: Med ”byen” menes hhv. Esbjerg og København. I parentes vises tal for vægtet stikprøve. Besvarelsen ”Ved ikke” er udeladt.

¹ Andel der har svaret ”ja, jeg har mange” eller ”ja, jeg har nogle” til spørgsmålet: ”Har du nære venskaber og relationer i Esbjerg/København?”.

² Andel der har svaret ”i meget høj grad” eller ”i høj grad” til spørgsmålet: ”I hvor høj grad føler du en tilknytning til Esbjerg/København?”.

³ Andel blandt tilflyttede studerende der har svaret ”i meget høj grad” eller ”i høj grad” til spørgsmålet: ”I hvor høj grad er du faldet godt til i Esbjerg/København?”.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Ellers bekræfter tallene i Tabel 10 billedet fra det forrige afsnit, nemlig at tilflyttede studerende i Esbjerg har færre sociale kontakter i forhold til tilflyttede studerende i København. Dette ses i svarene vedrørende, om man har nære venner og relationer i byen (59 % versus 81 %), samt i svarene vedrørende i hvor høj grad man er faldet godt til i byen (faldet meget godt til: 55 % versus 70 %). Dertil kommer, at tilflyttede stude-

rende i Esbjerg føler en mindre tilknytning til Esbjerg end tilflyttede studerende i København føler til København (føler høj tilknytning: 24 % versus 39 %).

Specifikt hvad angår de pendlende studerende har de københavnske studerende en markant højere tilknytning til København end de esbjergensiske studerende har til Esbjerg, både når direkte adspurgt samt målt på fritidsaktiviteter og nære venner og relationer.

5.4. VELKOMST AF KOMMUNEN OG UDDANNELSESINSTITUTIONEN

De tilflyttede studerende blev spurgt, om de fik en form for velkomst af kommunen, som de flyttede til, da de begyndte deres uddannelse. Tabel 11 viser, at langt flere tilflyttere til Esbjerg mener at have modtaget en sådan velkomst. De studerende i Esbjerg og København, der modtog en velkomst fra kommunen, er lige tilfredse med velkomsten, som de modtog.

Derudover blev alle studerende spurgt, om de fik en form for velkomst (eller introduktion) af uddannelsesinstitutionen, da de begyndte på deres uddannelse. Overordnet set fik studerende i Esbjerg og København i udpræget (og samme) grad en velkomst af deres uddannelsesinstitution. De studerende fra Esbjerg erklærer dog at være mere tilfredse med introduktionen, de fik.

Tabel 11. Velkomst af kommune og uddannelsesinstitution og tilfredshed hermed

	Esbjerg (%)	København (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Fik velkomst af kommunen	61	21	532	80,54***
Tilfreds med kommunens velkomst ¹	91	94	216	0,44
Fik velkomst af uddannelsesinstitution	89	84	535	1,69
Tilfreds med uddannelsesinstitutionens velkomst ²	94	84	443	10,37***
<i>Alle studerende</i>				
Fik velkomst af uddannelsesinstitution	90	88	1620	2,33
Tilfreds med uddannelsesinstitutionens velkomst ²	93	88	1386	9,63***

Note: Besvarelsen "Ved ikke" er udeladt.

¹ Andel der har svaret "meget tilfreds" eller "tilfreds" med kommunens velkomst.

² Andel der har svaret "meget tilfreds" eller "tilfreds" med uddannelsesinstitutionens velkomst (eller introduktion).

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

5.5. PRAKTIKJOBS OG STUDIERELEVANTE JOBS

De studerende blev spurgt ind til deres erfaringer med praktikjobs og studierelevante jobs. Derudover blev de spurgt ind til deres holdninger til disse jobs – i forhold til om de er vigtige eller prestigefyldte at have.

Tabel 12 viser svarene angående erfaringer med praktikjobs og studierelevante jobs. Det ses, at det i disse spørgsmål gør en stor forskel, om man bruger den faktiske eller vægtede stikprøve. De vægtede tal er de mest korrekte at bruge, når man sammenligner Esbjerg og København, så i de tilfælde, hvor vægtede tal er vist, er det disse tal, der vil blive omtalt.

Tabel 12. Praktikpladser og studierelevante jobs: Aktivitet

	Esbjerg (%)	København (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Har job ved siden af studiet	49	59	571	5,73***
Har job i byen	38	49	571	6,36***
Har studierelevant job	24	27	571	0,76
	(22)	(32)	(576)	(7,14***)
Er eller har været i praktik i byen	48	39	571	5,46***
	(41)	(53)	(575)	(9,49***)
Let at finde praktik-/studierelevante jobs i by	32	36	363	0,57
	(31)	(39)	(368)	(3,10*)
Kender til formidlingsportaler	21	31	571	7,05***
	(23)	(27)	(576)	(1,12)
<i>Lokale studerende</i>				
Har job ved siden af studiet	56	70	664	13,11***
Har job i byen	53	59	664	2,06
	(53)	(66)	(708)	(12,00***)
Har studierelevant job	26	34	664	5,03**
Er eller har været i praktik i byen	46	40	664	2,68
	(40)	(56)	(708)	(18,17***)
Let at finde praktik-/studierelevante jobs i by	35	41	444	1,76
	(36)	(48)	(481)	(6,44**)
Kender til formidlingsportaler	31	33	664	0,21
<i>Pendlende studerende</i>				
Har job ved siden af studiet	49	62	469	6,65**
Har job i byen	12	24	469	9,59***
Har studierelevant job	27	24	469	0,62
Er eller har været i praktik i byen	34	26	469	3,08*
	(28)	(41)	(420)	(6,58**)
Let at finde praktik-/studierelevante jobs i by	38	40	203	0,07
Kender til formidlingsportaler	10	22	469	13,81***

Note: Med ”byen” og ”by” menes hhv. ”Esbjerg eller/og omegn” og ”København”. I parentes vises tal for vægtet stikprøve. Besvarelsen ”Ved ikke” er udeladt.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Tabel 12 viser, at flere studerende i København har været i *praktik*. De københavnske studerende mener også i højere grad end de esbjergensiske studerende, at det er let at finde praktikpladser og studierelevante jobs i deres studieby. Begge disse forhold gælder for såvel tilflyttede studerende og lokale studerende.

Det fremgår ligeledes af Tabel 12, at flere københavnske end esbjergensiske studerende har et *studierelevant job* for tiden. Dette forhold gælder igen for såvel tilflyttede studerende som lokale studerende.

Overordnet set er der flere studerende i København, der har et job ved siden af studiet, og dette gælder for alle tre respondentgrupper. Måske er en årsag til dette, at leveomkostningerne er større i København end i Esbjerg, og det at have et job dermed bliver mere nødvendigt.

Tabel 13 viser de studerendes holdninger til at have et praktikjob og et studierelateret job. Mange både esbjergensiske og københavnske studerende mener, at det er vigtigt for deres senere karriere at have haft et praktikjob (70-72 %). Begge grupper mener ligeledes og i samme store omfang, at det er vigtigt for deres senere karriere at have haft et studierelateret job (85-87 %).

Generelt er der ikke så mange, der mener, at det giver prestige blandt unge af have praktikjobs og studierelaterede jobs. Således mener 22 % af de esbjergensiske studerende, at det giver prestige at have et studierelateret job, mens dette tal er statistisk signifikant højere blandt københavnske studerende (30 %). Omvendt mener esbjergensiske studerende i højere grad end københavnske studerende, at praktikjobs giver prestige blandt unge (21 % vs. 15 %)

Tabel 13. Praktikpladser og studierelevante jobs: Holdninger

	Esbjerg (%)	København (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Alle studerende, holdning til aflønnet studierelevant job</i>				
Vigtig for ens senere karriere ¹	70 (70)	77 (72)	1575	8,21*** (0,98)
Giver prestige blandt unge at have et ²	22	30	1351	9,96***
<i>Alle studerende, holdning til praktikjob</i>				
Vigtig for ens senere karriere ³	85	87	1581	2,20
Giver prestige blandt unge at have et ⁴	21	15	1216	5,83**

Note: Med "byen" menes hhv. Esbjerg og København. I parentes vises tal for vægtet stikprøve. Besvarelsen "Ved ikke" er udeladt.

¹ Andel der har svaret "meget vigtig" eller "vigtig" til spørgsmålet: "Hvor vigtig mener du et aflønnet, studierelevant job er for din senere karriere?"

² Andel der har svaret "ja, i høj grad" til spørgsmålet: "Mener du, at det generelt giver prestige blandt unge at have et aflønnet, studierelateret job?"

³ Andel der har svaret "meget vigtig" eller "vigtig" til spørgsmålet: "Hvor vigtig mener du et praktikjob er for din senere karriere?"

⁴ Andel der har svaret "ja, i høj grad" til spørgsmålet: "Mener du, at det generelt giver prestige blandt unge at have et praktikjob?"

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Sammenfattende kan man sige, at både esbjergensiske og københavnske studerende anser det for vigtigt at have praktik- og studiejobs i forhold til deres senere karriere (og ikke nødvendigvis vigtigt af prestigemæssige årsager). Derudover indikerer tallene i

Tabel 12, at det opfattes som lettere at finde praktikjobs og studierelevante jobs i København end i Esbjerg.

5.6. BOLIGFORHOLD

Spørgeskemaet indeholdt en række spørgsmål om de studerendes boligforhold. Tabel 14 viser tal for de studerendes boform, og Tabel 15 viser tal for de studerendes husleje og boligareal.

Tabel 14. Boligform

	Esbjerg (%)	København (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Bor hos forældre	1	1	571	91,12***
Bor alene	47	16		
Bor alene, men deler fællesrum eller køkken	3	18		
Bor sammen med kæreste	33	32		
Bor sammen med ven/veninde eller venner	11	26		
Andet	6	7		
<i>Lokale studerende</i>				
Bor hos forældre	11	14	664	70,26***
Bor alene	27	19		
Bor alene, men deler fællesrum eller køkken	1	5		
Bor sammen med kæreste	39	36		
Bor sammen med ven/veninde eller venner	4	19		
Andet	19	7		
<i>Pendlende studerende</i>				
Bor hos forældre	13	35	469	46,33***
Bor alene	14	13		
Bor alene, men deler fællesrum eller køkken	1	1		
Bor sammen med kæreste	47	34		
Bor sammen med ven/veninde eller venner	3	8		
Andet	22	8		

Note: At tallene ikke altid summerer til 100 % skyldes afrundingerne.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Tabel 14 viser en betydelig forskel mellem Esbjerg og København i forhold til boform. Hvis vi kigger på *de tilflyttede studerende*, bor langt flere alene i Esbjerg end i København. I modsætning til Esbjerg, er der i København mange, der deler fællesrum eller køkken med andre, og der er flere i København, der deler boligen med en ven/veninde eller venner. Denne forskel skyldes givetvis, at det er sværere at finde billige boliger til studerende i København. Tilflyttede studerende i Esbjerg og København betaler gennemsnitligt den samme nominelle husleje, hvilket indikerer, at man så at sige kan få mere for pengene i Esbjerg end i København, se Tabel 15.

At man kan få mere for pengene i Esbjerg fremgår også derved, at tilflyttede studerende i København gennemsnitligt betaler 113 kr. per kvm boligareal, mens tilflyttede studerende i Esbjerg kun betaler 77 kr. per kvm. Generelt knytter der sig dog nogen usikkerhed til respondenternes angivelse af husleje og boligareal. Hvis man fx bor sammen med en partner eller en ven, vil man måske stadig oplyse den samlede husleje, selvom man i princippet kun betaler det halve. Derudover kan det være, at nogen angiver hele boligarealet for en bolig, man deler med andre.

Tabel 15. Gennemsnitlig månedlig husleje og boligareal for udeboende studerende

	Esbjerg	København	<i>n</i>	<i>t</i>
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Gennemsnitlig månedlig husleje (kr.)	4100	4242	510	-0,90
Gennemsnitligt boligareal (kvm)	58	52	510	2,06**
Gennemsnitlig husleje/boligareal (kr./kvm)	77	113	510	-6,50***
<i>Lokale studerende</i>				
Gennemsnitlig månedlig husleje (kr.)	5237	4921	525	1,58
Gennemsnitligt boligareal (kvm)	92	64	525	8,44***
Gennemsnitlig husleje/boligareal (kr./kvm)	63	89	525	-6,99***
<i>Pendlende studerende</i>				
Gennemsnitlig månedlig husleje (kr.)	5340	5458	325	-0,38
Gennemsnitligt boligareal (kvm)	106	73	325	5,99***
Gennemsnitlig husleje/boligareal (kr./kvm)	59	88	325	-5,31***

Note: Huslejen skulle angives inkl. vand og varme. For at udelade eventuelle tastefejl er følgende udeladt fra beregningerne: Huslejer under 500 kr. (46 stk.) og huslejer over 15 000 kr. (8. stk.) samt boligareal under 6 kvm (16 stk.: 15 0'ere og 1 1'er) og boligareal over 500 (2 stk.). Huslejen per boligareal er først beregnet per respondent, og derefter er gennemsnittet af respondenternes husleje per boligareal beregnet. Denne fremgangsmåde gør, at den gennemsnitlige husleje per boligareal, som er oplyst i tabellen, ikke kan beregnes ved at dividere den gennemsnitlige månedlige husleje, som er oplyst i tabellen, med det gennemsnitlige boligareal, som er oplyst i tabellen.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$ (to-halet)

Blandt *lokale studerende* er der naturligt nok flere, der bor hjemme hos deres forældre, og dette bliver gjort i samme omfang i Esbjerg og København. Bortset fra det er billedet for lokale studerende lidt det samme som for tilflyttede studerende. Stadigvæk er det sådan, at man kan få mere bolig for pengene i Esbjerg end i København. Dette giver sig udtryk ved at flere bor alene, og at prisen per boligareal er lavere i Esbjerg end i København (63 vs. 89 kr. pr. kvm boligareal). Det bemærkes her, at lokale studerende har en boligmæssig fordel i forhold til tilflyttede studerende, jf. forskellen i huslejen per kvm boligareal. Denne fordel kan være opnået ved at have været bosat i byen gennem længere tid end de tilflyttede studerende.

Sammenfattende kan man altså sige, at de københavnske studerende er mere udfordrede på det boligmæssige område end de esbjergensiske studerende. Dette falder i tråd med, at relativt mange tilflyttede studerende i Esbjerg angav ”det er nemt at finde en bolig i byen” som en af de mere vigtige årsager til, at de har valgt den uddannelse, de har valgt, se Tabel 7.

5.7. INDFRIELSE AF FORHÅNDSFORVENTNINGER TIL LIVET SOM STUDERENDE

Det er et interessant spørgsmål, hvordan de studerende opfatter deres liv som studerende i deres studieby i forhold til de forhåndsforventninger, de havde til det kommende studentliv, inden de begyndte uddannelsen. De studerendes liv kontra deres forhåndsforventninger blev behandlet i følgende spørgsmål i spørgeskemaet: ”Er din nuværende oplevelse af dit liv som studerende i København/Esbjerg bedre eller dårligere, end du på forhånd havde forventet, før du begyndte at studere i København/Esbjerg?” Der var 4 mulige svarkategorier: 1) ”Bedre end jeg havde forventet på forhånd”, 2) ”Dårligere end jeg havde forventet på forhånd”, 3) ”Nogenlunde som jeg havde forventet på forhånd”, og 4) ”Ved ikke”. Tabel 16 viser, hvordan spørgsmålet blev besvaret.

Tabel 16. Livet som studerende i dag i forhold til forhåndsforventninger

	Esbjerg (%)	København (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Bedre end jeg havde forventet på forhånd	44	26	540	21,17***
Dårligere end jeg havde forventet på forhånd	14	12		
Nogenlunde det samme som jeg havde forventet på forhånd	42	62		
<i>Lokale studerende</i>				
Bedre end jeg havde forventet på forhånd	20	13	615	6,73**
Dårligere end jeg havde forventet på forhånd	6	7		
Nogenlunde det samme som jeg havde forventet på forhånd	74	80		
<i>Pendlende studerende</i>				
Bedre end jeg havde forventet på forhånd	23	18	397	1,62
Dårligere end jeg havde forventet på forhånd	15	14		
Nogenlunde det samme som jeg havde forventet på forhånd	62	68		

Note: At tallene ikke altid summerer til 100 % skyldes afrundingerne. Besvarelsen ”Ved ikke” er udeladt.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Når man kigger på de *tilflyttede studerende*, svarer studerende i Esbjerg i højere grad end studerende i København, at deres liv som studerende er bedre, end de havde forventet på forhånd. Således svarer hele 44 % af de tilflyttede studerende i Esbjerg, at deres liv som studerende er bedre, end de havde forventet på forhånd, mens dette tal for de tilflyttede studerende i København er 26 %. Den høje procentsats for Esbjerg kunne indikere, at der blandt de tilflyttede studerende i Esbjerg på forhånd var en skepsis i forhold til deres kommende studentliv i Esbjerg. Tallene tyder dog på, at noget af denne forhåndsskepsis har vist sig at være overflødig, når man først er begyndt på sin uddannelse i byen.

Blandt de *lokale studerende* er der langt større overensstemmelse mellem nuværende vurdering af eget liv og forhåndsforventning. Den større overensstemmelse skyldes sandsynligvis netop dette, at man er lokal og dermed både kender byen og havde et vist

socialt netværk i forvejen. Imidlertid er andelen, der er blevet positivt overrasket, igen større blandt studerende i Esbjerg end blandt studerende i København (20 % versus 13 %).

Blandt *de pendlende studerende* er der ingen statistisk signifikant forskel mellem studerende i Esbjerg og studerende i København. Andelen, hvis nuværende liv stemmer overens med forhåndsforventningerne, ligger over de tilflyttede studerendes andel og under de lokale studerendes andel. Denne rangering giver god mening, da tilflyttede studerende både har fået ny bopæl og nyt ”arbejdssted”, pendlende studerende har kun fået nyt arbejdssted, og lokale studerende har hverken fået ny bopæl eller nyt arbejdssted. Dermed bliver det nemmest for lokale studerende at forestille sig, hvordan deres liv som studerende vil blive.

5.7.1 DETERMINANTER BAG RELATIV OPFATTELSE AF STUDENTERLIV I ESBJERG

Her vil vi søge at finde mulige forklarende faktorer bag de tilflyttede studerendes opfattelse af deres liv som studerende i forhold til deres forhåndsforventninger. Tabel 17 viser logistiske regressioner for tilflyttede studerende i Esbjerg.

Som det fremgår af Tabel 17 (kolonne 1), er det især studerende med et lavt karaktergennemsnit fra den adgangsgivende eksamen, studerende på de første studieår, studerende med nogle eller mange nære venner samt studerende med små huslejer, der mener, at deres liv som studerende i Esbjerg er *bedre*, end de forventede på forhånd. Dette kunne tyde på, at studerende med et lavt karaktergennemsnit har været bekymrede for, om de kunne klare deres kommende studie, samt at disse bekymringer til dels er blevet gjort til skamme. Man kan også konstatere, at det at have nære venner og det at have en lav husleje er noget, der bidrager til at blive positivt overrasket, når man flytter til Esbjerg for at studere.

Tabel 17 (kolonne 2) viser, at det især er kvinder, yngre studerende, studerende med højt karaktergennemsnit fra den adgangsgivende eksamen, studerende med ingen nære venner, samt studerende med en høj husleje, der mener, at deres liv som studerende i Esbjerg er *dårligere*, end de forventede på forhånd. Derudover er det sådan, at hvis man har et job ved siden af studiet, er man mere tilbøjelig til at mene, at ens liv som studerende i Esbjerg ikke lever op til det forventede, måske fordi man ikke forventede at blive nødt til at arbejde, eller at det at man har arbejde går ud over ens studier. Til sidst er man *mindre* tilbøjelig til at mene, at ens liv som studerende i Esbjerg *ikke* lever op til det forventede, hvis man i sin tid valgte Esbjerg som studiested som et positivt aktivt valg frem for et tvunget valg baseret på manglen på alternativer.

Tabel 17. Livet som tilflyttet studerende i Esbjerg i dag i forhold til forhåndsforventninger

	Liv som studerende i Esbjerg bedre end forventet på forhånd ¹	Liv som studerende i Esbjerg dårligere end forventet på forhånd ²
Kvinde	0,123	-1,107**
Alder	-0,067	-0,120*
>2-6 i snit i adgangsgivende karakter (ref.)		
>6-8 i snit i adgangsgivende karakter	-0,650	0,681
>8-10 i snit i adgangsgivende karakter	-0,802*	1,343**
>10 i snit i adgangsgivende karakter	-0,980*	1,425*
En forælder har minimum mellemlang uddannelse	0,634*	-0,558
Valgte by først og derefter uddannelse	-0,396	0,082
Positivt aktivt valg	0,559	-1,176**
Studieår	-0,347*	0,363
Hvordan det går fagligt med studier (skala fra 1 til 10)	0,084	-0,246*
Meget få eller slet ingen nære venner og relationer (ref.)		
Har nogle nære venner og relationer	2,308***	-1,927***
Har mange nære venner og relationer	3,375***	-2,223**
Deltager i fritidsaktiviteter i Esbjerg	-0,182	0,759
Udfører frivilligt arbejde i Esbjerg	0,089	0,422
Har job i Esbjerg ved siden af studiet	-0,063	0,976**
Let at finde praktik- og studiejobs i Esbjerg	0,290	0,353
Bor alene (ref.)		
Bor alene, men deler et rum eller køkken	0,490	0,106
Deler bolig med en kæreste	0,421	-0,306
Deler bolig med ven/veninde/venner	-0,050	-1,540
Anden boligform	-0,504	0,141
Månedlig husleje (i 1000 kr.)	-0,413***	0,374**
Antal respondenter	245	245
Pseudo R^2	0,26	0,22

Note: Logistisk regression.

¹ Dette er flg. binære variabel: 1 = "Bedre end jeg havde forventet på forhånd"; 0 = "Dårligere end jeg havde forventet på forhånd" eller "Nogenlunde det samme som jeg havde forventet på forhånd",

² Dette er flg. binære variabel: 1 = "Dårligere end jeg havde forventet på forhånd"; 0 = "Bedre end jeg havde forventet på forhånd" eller "Nogenlunde det samme som jeg havde forventet på forhånd",

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$ (to-halet)

5.7.2 DETERMINANTER BAG RELATIV OPFATTELSE AF STUDENTERLIV I KØBENHAVN

Tabel 18 viser logistiske regressioner for tilflyttede studerende i København.

Der er ikke mange statistisk signifikante faktorer, der viser sig at være afgørende for, om man har et *bedre* liv som studerende i København i forhold til det forventede. Det er

således kun karaktergennemsnittet fra den adgangsgivende eksamen samt studieåret, der spiller en signifikant rolle.

Tabel 18. Livet som tilflyttet studerende i København i dag i.f.t forhåndsforventninger

	Liv som studerende i København bedre end forventet på forhånd ¹	Liv som studerende i København dårlige- re end forventet på forhånd ²
Kvinde	0,667	-0,395
Alder	-0,047	0,043
>2-6 i snit i adgangsgivende karakter (ref.)		
>6-8 i snit i adgangsgivende karakter	-2,274***	0,703
>8-10 i snit i adgangsgivende karakter	-2,307***	0,569
>10 i snit i adgangsgivende karakter	-0,932	0,428
En forælder har min. mellemlang videregående udd.	-0,487	0,649
Valgte by først og derefter uddannelse	-1,132	0,922
Positivt aktivt valg	-1,061	0,534
Studieår	0,688**	-0,280
Hvordan det går fagligt med studier (skala fra 1 til 10)	0,190	-0,661***
Meget få eller slet ingen nære venner og relationer (ref.)		
Har nogle nære venner og relationer	0,621	-1,393
Har mange nære venner og relationer	0,413	-0,132
Deltager i fritidsaktiviteter i København	0,493	-2,929**
Udfører frivilligt arbejde i København	-0,966	2,040**
Har job i Esbjerg ved siden af studiet	0,102	0,115
Let at finde praktik- og studiejobs i København	0,550	-0,849
Bor alene (ref.)		
Bor alene, men deler et rum eller køkken	-0,491	-1,059
Deler bolig med en kæreste	-0,493	-1,906*
Deler bolig med ven/veninde/venner	0,285	-2,045*
Anden boligform	1,905	-3,084
Månedlig husleje (i 1000 kr.)	-0,268	0,401**
Antal respondenter	161	161
Pseudo R^2	0,20	0,43

Note: Logistisk regression.

¹ Dette er flg. binære variabel: 1 = "Bedre end jeg havde forventet på forhånd"; 0 = "Dårligere end jeg havde forventet på forhånd" eller "Nogenlunde det samme som jeg havde forventet på forhånd",

² Dette er flg. binære variabel: 1 = "Dårligere end jeg havde forventet på forhånd"; 0 = "Bedre end jeg havde forventet på forhånd" eller "Nogenlunde det samme som jeg havde forventet på forhånd",

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$ (to-halet)

Derimod er der flere signifikante faktorer, der forklarer, om man mener at have et dårligere liv som studerende i forhold til, hvad man havde forventet på forhånd. Tabel 18 (kolonne 2) viser, at det er studerende, der klarer sig mindre godt fagligt, studerende uden fritidsaktiviteter, studerende der udfører frivilligt arbejde, studerende der deler bolig med andre, samt studerende med en høj husleje, der mener, at deres liv som studerende i København er *dårligere*, end de forventede på forhånd. Betydningen af

disse faktorer giver god mening for de flestes vedkommende. Den positive korrelation mellem et dårligere end forventet liv som studerende og udførelsen af frivilligt arbejde er dog lidt vanskelig. Men måske mangler studerende, der udfører frivilligt arbejde, noget i deres studie, og det er grunden til, at de har valgt at udføre frivilligt arbejde. Overordnet set kunne det tyde på, at det mest er en presset boligsituation, der forklarer, hvorfor nogen mener at have et dårligere liv som studerende i København, end de havde forventet på forhånd.

5.8. HOLDNING TIL AT ARBEJDE I STUDIEBYEN EFTER ENDT UDDANNELSE

Der blev spurgt ind til de studerendes lyst til at få et job i studiebyen efter endt uddannelse, hvis det viser sig muligt. De studerende i Esbjerg blev altså spurgt, om de har lyst til at få et job i Esbjerg og omegn efter endt uddannelse, og de studerende i København blev spurgt, om de har lyst til at få et job i København efter endt uddannelse. Svarene på disse spørgsmål fremgår af Tabel 19.

Som det fremgår, er der ingen statistisk signifikant forskel på, i hvor høj grad esbjergensiske og københavnske studerende har lyst til at få et job i hhv. Esbjerg og omegn og København efter endt uddannelse. Selvom forskellen ikke er statistisk signifikant, er der dog blandt respondenterne flere *tilflyttede studerende* i København, der har lyst til at få et job i København efter endt uddannelse (64 % i København vs. 56 % i Esbjerg). Det fremgår desuden af Tabel 19, at det naturligt nok er de *lokale studerende*, der er mest indstillede på at få job i studiebyen efter endt uddannelse. Derimod er de *pendlende studerende* både i Esbjerg og København dem, der i mindst grad af de tre respondentgrupper ønsker at få et job i studiebyen efter endt uddannelse.

Tabel 19. Lyst til at arbejde i ens studieby efter endt uddannelse

	Esbjerg (%)	København (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Ja	56	64	571	3,76
Nej	22	16		
Ved ikke	21	20		
<i>Lokale studerende</i>				
Ja	86	84	664	0,62
Nej	5	5		
Ved ikke	9	11		
<i>Pendlende studerende</i>				
Ja	50	55	469	2,52
Nej	34	27		
Ved ikke	16	18		

Note: Tabellen viser svar på spørgsmålet: ”Hvis det er muligt, kunne du så godt tænke dig at få job i Esbjerg og omegn/København efter endt uddannelse?”. At tallene ikke altid summerer til 100 % skyldes afrundingerne.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Tallene i Tabel 19 tyder altså på, at der er et godt potentiale for at fastholde de studerende i Esbjerg efter endt uddannelse – i hvert fald noget nært lige så godt som potentialet for at fastholde de københavnske studerende i København. Det naturlige, næste spørgsmål er så i hvor høj grad, de studerende vurderer, at de kan finde et relevant job i studiebyen efter endt uddannelse. Der blev også spurgt ind til dette aspekt, og svarene er vist i Tabel 20.

Tabel 20 viser, at 61 % af de tilflyttede studerende i Esbjerg mener, at de kan finde et relevant job i Esbjerg og omegn efter endt uddannelse, og at 83 % af de tilflyttede studerende i København mener, at de kan finde et relevant job i København efter endt uddannelse. Denne forskel er statistisk signifikant. De lokale studerende i Esbjerg er også mere skeptiske end de lokale studerende i København mht. at finde et relevant job i studiebyen efter endt uddannelse. De to procentsatser for tilflyttede og lokale studerende i Esbjerg er dog relativt høje (hhv. 61 % og 73 %).

Tabel 20. Holdning til at kunne finde et relevant job i ens studieby efter endt uddannelse

	Esbjerg (%)	København (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Ja	61	83	571	32,38***
Nej	15	4		
Ved ikke	24	13		
<i>Lokale studerende</i>				
Ja	73	82	664	7,43**
Nej	5	4		
Ved ikke	22	14		
<i>Pendlende studerende</i>				
Ja	59	78	469	19,29***
Nej	18	6		
Ved ikke	23	16		

Note: Tabellen viser svar på spørgsmålet: ”Tror du, at du efter endt uddannelse vil kunne finde et relevant job i Esbjerg og omegn/København?”.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Hvis målet er at fastholde flere studerende i Esbjerg efter endt uddannelse, og de studerendes vurderinger omkring jobbuddet stemmer overens med virkeligheden, er det altså åbenbart mest begrænsninger på jobbudssiden, der repræsenterer den største udfordring.

Den i forhold til København mindre tro på at kunne finde et job i Esbjerg efter endt uddannelse kunne dog også have at gøre med et mere begrænset kendskab til jobmulighederne i Esbjerg og omegn blandt de studerende i Esbjerg. Dette kunne man godt hælde til at tro, hvad angår de tilflyttede studerende, når man ser tallene i Tabel 21. Tabel 21 viser, hvordan de studerende vurderer deres eget kendskab til virksomheder og organisationer i deres studieby, som udbyder jobs inden for deres eget fagområde. Her

udtrykker de tilflyttede studerende i Esbjerg således et lidt mindre kendskab til det lokale arbejdsmarked end de tilflyttede studerende i København (5,1 vs. 5,9). En opgave for Esbjerg som by og kommune synes derfor at være bedre at informere de studerende om de jobmæssige muligheder i kommunen.

Tabel 21. Kendskab til virksomheder og organisationer i studieby

	Esbjerg	København	<i>n</i>	<i>t</i>
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Gennemsnitligt kendskab	5,1	5,9	571	-3,87***
<i>Lokale studerende</i>				
Gennemsnitligt kendskab	6,5 (6,3)	6,1 (6,6)	664	1,72* (-1,42)
<i>Pendlende studerende</i>				
Gennemsnitligt kendskab	4,9	5,7	469	-3,14***

Note: Tabellen viser det gennemsnitlige svar på spørgsmålet: ”På en skala fra 1 til 10, hvor godt et kendskab har du til virksomheder og organisationer i Esbjerg og omegn/København, som udbyder jobs inden for dit fagområde? (1 betyder "slet intet kendskab", og 10 betyder "meget stort kendskab").

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$ (to-halet)

5.9. JOB I HJEMEGNEN EFTER ENDT UDDANNELSE

De *tilflyttede studerende* i Esbjerg og København blev spurgt, om de kunne tænke sig at få et job i deres hjemegn efter endt uddannelse, hvis det var muligt. De blev også spurgt, om de tror, at det er muligt at finde et relevant job i deres hjemegn efter endt uddannelse. Svarene på disse to spørgsmål er vist i hhv. Tabel 22 og Tabel 23.

Tabel 22 viser ingen statistisk signifikant forskel mellem København og Esbjerg. Der er dog en ikke-signifikant tendens til, at tilflyttede studerende i Esbjerg i højere grad end tilflyttede studerende i København har lyst til at få et job i hjemegnen efter endt uddannelse, hvis det var muligt (48 % vs. 43 %).

Tabel 22. Lyst til at få et job i ens hjemegn efter endt uddannelse

	Esbjerg (%)	København (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Ja	48	43	571	3,09
Nej	30	36		
Ved ikke	22	21		

Note: Tabellen viser svar på spørgsmålet: ”Kunne du tænke dig at tage tilbage til din hjemegn og få et job der efter endt uddannelse, hvis du fik et jobtilbud?”.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Fraflyttede unge er altså ikke nødvendigvis helt tabte for deres hjemegn, da en ikke ubetydelig del godt kunne tænke sig at vende tilbage efter endt uddannelse, hvis de kunne få et job. Det fremgår af Tabel 23, at godt halvdelen af de fraflyttede unge vurderer, at det er muligt at finde et relevant job i hjemegnen efter endt uddannelse.

Tabel 23. Holdning til at kunne finde et relevant job i ens hjemegn efter endt uddannelse

	Esbjerg (%)	København (%)	<i>n</i>	χ^2
<i>Tilflyttede studerende</i>				
Ja	51 (48)	49 (55)	571	4,36 (5,44*)
Nej	23 (24)	31 (25)		
Ved ikke	26 (28)	21 (20)		

Note: Tabellen viser svar på spørgsmålet: ”Tror du, at det vil være muligt at finde et relevant job i din hjemegn efter endt uddannelse?”. At tallene ikke altid summerer til 100 % skyldes afrundingerne.

* $p < 0,10$, ** $p < 0,05$, *** $p < 0,01$

Hvis man kombinerer svarene fra de to spørgsmål i Tabel 22 og Tabel 23, kan man regne sig frem til, at 31,2 % af de tilflyttede studerende til Esbjerg både har lyst til at få et job i hjemegnen og samtidigt mener, at dette er realistisk. Det tilsvarende tal for de tilflyttede studerende til København er 24,8 %.

5.10. HVAD SKAL DER TIL FOR AT TRÆKKE FLERE STUDERENDE TIL I FREMTIDEN?

I det næstsidste spørgsmål i spørgeskemaet blev de studerende i Esbjerg og København bedt om at nævne én ting, der efter deres mening er vigtigst at forbedre for at kunne tiltrække flere studerende til hhv. Esbjerg og København i fremtiden. De i alt 887 svar blev gennemgået et for et og samlet i kategorier som vist i Tabel 24. Som det fremgår af Tabel 24, er der meget stor forskel på, hvordan studerende i Esbjerg og København svarer.

Tabel 24. Det der skal til for at tiltrække flere studerende til hhv. Esbjerg og København

	Esbjerg		København	
	Antal	%	Antal	%
1. Flere/billigere studieboliger	112	24,9	364	83,1
2. Flere uddannelser	56	12,5	3	0,7
3. Lavere adgangskvotienter	1	0,2	6	1,4
4. Mere kvalitet i undervisningen/uddannelsen	6	1,3	15	3,4
5. Bedre campusfaciliteter	10	2,2	4	0,9
6. Samarbejde mellem alle uddannelser i byen	4	0,9	-	-
7. Flere sociale aktiviteter/arrangementer på studiet	38	8,5	5	1,1
8. Flere mødesteder i byen for studerende	9	2,0	2	0,5
9. Hjælp til at få større socialt netværk	21	4,7	-	-
10. Mere reklame for uddannelser og studieby	18	4,0	-	-
11. Flere jobmuligheder	14	3,1	1	0,2
12. Flere studierelevante jobs i byen	18	4,0	2	0,5
13. Flere praktikjobs	3	0,7	-	-
14. Mere info om jobmuligheder/samarbejde ml. uddannelsesinstitution og erhvervsliv	8	1,8	1	0,2
15. Flere studierabatter	10	2,2	1	0,2
16. Arbejde med at ændre byens image udadtil	7	1,6	-	-
17. Bedre café-, kultur-, og byliv	32	7,1	1	0,2
18. Flere fritidsaktiviteter/aktiviteter i byen	17	3,8	-	-
19. Forbedre/billigere offentlig transport	21	4,7	6	1,4
20. Ønsker ikke flere studerende i København	-	-	9	2,1
21. Andet	44	9,8	18	4,1
Total	449	100	438	100

Note: Her har respondenterne svaret på følgende spørgsmål: ”Nævn én ting der efter din mening er vigtigst at forbedre for at kunne tiltrække flere studerende til Esbjerg/København i fremtiden”. Man kunne også svare ”ved ikke”, og det gjorde 586 Esbjerg-studerende og 231 København-studerende.

5.10.1 TILTRÆKKE FLERE STUDERENDE TIL ESBJERG

Top-5 listen over ting, som de studerende i Esbjerg mener det er vigtigst at forbedre for at kunne tiltrække flere studerende til Esbjerg i fremtiden, er:

1. Flere/billigere boliger (24,9 %)
2. Bedre socialt miljø for studerende (15,2 %) (kategori 8-10)
3. Flere uddannelser (12,5 %)
4. Mere storbyliv i Esbjerg (10,9 %) (kategori 17-18)
5. Flere jobs til studerende og mere jobinformation (9,6 %) (kategori 11-14)

Derudover er der en del studerende i Esbjerg, der peger på ”bedre/billigere offentlig transport” (4,7 %). 14 ud af 21 studerende, der nævner dette, er pendlende studerende.

Der er også en del studerende, der mener, at man fra uddannelsesinstitutionernes side bør gøre mere ud af at markedsføre uddannelserne i Esbjerg (4,0 %). Disse studerende mener, at uddannelserne i Esbjerg ikke er særlig kendte blandt unge i Danmark. 7

tilflyttede studerende, 6 lokale studerende og 6 pendlende nævner dette. Fx er der en tilflyttet studerende, der skriver et længere indlæg:

Universiteterne i Esbjerg skal generelt markedsføres bedre. Både lokalt og nationalt, da rigtig mange ikke ved, at det er en mulighed at læse på universitet i Esbjerg. Samtidig bliver Esbjerg ikke set som en studieby på trods af, at der er mange uddannelser repræsenteret i området. (SDU)

Til sidst er der nogle studerende, der nævner, at man bør gøre en indsats for at forbedre Esbjergs image udadtil (1,6 %). Esbjerg har stadig blandt nogle et image af at være en fiskerby, hvilket dog ikke er tilfældet længere. Synet på Esbjerg som fiskerby kommer bl.a. frem i følgende citater:

Blive ved med at arbejde på jeres image som en moderne studieby. Mange ser stadigvæk Esbjerg som en lugtende fiskerby - hvilket den overhovedet ikke er. (UC Syd)

Fortsætte igangværende byudvikling for at ændre byens image (Aalborg Universitet Esbjerg)

Se, om man kan få fjernet Esbjergs ry som en fiskerby, den har mere at tilbyde, end folk regner med. (UC SYD)

Afliv myten om Esbjerg som fiskerby (UC SYD)

Kendskabet til at her ikke længere "lugter" af fisk (Aalborg Universitet Esbjerg)

5.10.2 TILTRÆKKE FLERE STUDERENDE TIL KØBENHAVN

Som man kan se i Tabel 24 er boligvilkårene for studerende i København den altovervejende ting, som studerende i København mener, det er vigtigst at forbedre for at kunne tiltrække flere studerende til København i fremtiden. Hele 83 % af de københavnske studerende nævner dette punkt. Typiske kommentarer fra de studerende i denne forbindelse er:

Flere studieboliger til en fair pris. Jeg betaler 4000 for 12 kvm. Det er ikke nemt at få det hele til at løbe rundt. (Metropol)

Studieboliger der er til at betale. Det er nærmest umuligt at finde noget, hvis ikke man har forældre, der kan lave et forældre køb, eller man kender nogen, der har adgang til en billig lejlighed. (Metropol)

Flere prisvenlige studieboliger, få folk til at indse, at man godt kan studere i Kbh. uden at bo i indre by. Ydreområder som Glostrup, Vanløse, Hvidovre og Herlev har gode transportmuligheder ind til byen, og det er billigt (DTU)

Muligheden for studiebolig. Personligt var jeg selv boligløs i flere måneder ved studie-start. Samt priser på studieboliger. (Copenhagen Business Academy)

Det punkt, der bliver nævnt næstmest af de københavnske studerende, nemlig ”mere kvalitet i undervisningen/uddannelsen”, bliver kun nævnt af 3,4 %. Modsat studerende i Esbjerg peger studerende i København altså ikke på en mangel på uddannelser, ikke på mangler i forhold til det sociale liv, og ej heller på mangler i forhold til (studie)jobs og storbyliv.

Hvor der i Esbjerg kan være for få studerende til at skabe et stort nok socialt liv, er der derimod en del københavnske studerende, der synes, at der er mere end rigeligt med studerende i København. De mange studerende gør det nemlig svært at finde en god og billig bolig. Denne holdning kommer tydeligt frem i følgende citater, som er eksempler på svar på ovennævnte spørgsmål:

Jeg er ikke interesseret i flere studerende i Kbh. (DTU)

Lad være med at gøre det. Her er rigeligt med mennesker og ingen boliger, og det bidrager kun til forskydningen i befolkningssammensætningen, at studierne centraliseres. (Metropol)

Er der ikke nok studerende i København i forvejen? Hvad med at give yderområderne mulighed for at studere et andet sted... (KU)

Vi har ikke plads til flere studerende, byg flere studieejligheder, eller lokalisér uddannelser til andre byer. (Copenhagen Business Academy)

Der er således 2,1 % af de adspurgte studerende, der nævner, ”at de ikke ønsker flere studerende i København”, se Tabel 24. Der er sikkert flere end de 2,1 %, der har denne holdning, fordi dette svar jo egentlig ikke er et gangbart svar på spørgsmålet om, hvad der skal til for at tiltrække *flere* studerende til København.

5.11. HVAD SKAL DER TIL FOR AT FASTHOLDE FLERE EFTER ENDT UDDANNELSE?

I spørgeskemaets sidste spørgsmål blev de studerende i Esbjerg og København bedt om at nævne én ting, der efter deres mening er vigtigst at forbedre for at få flere studerende til at blive i hhv. Esbjerg og København efter endt uddannelse. De i alt 582 svar blev gennemgået et for et og samlet i kategorier som vist i Tabel 25.

Tabel 25. Det der skal til for at fastholde flere studerende i hhv. Esbjerg og København efter endt uddannelse

	Esbjerg		København	
	Antal	%	Antal	%
1. Billigere boliger/bedre boligforhold	25	7,9	115	43,2
2. Hjælp til at få større socialt netværk	14	4,4	3	1,1
3. Mere reklame for uddannelser og studieby	4	1,3	-	-
4. Flere jobmuligheder	144	45,6	78	29,3
5. Flere studierelevante jobs i byen	3	0,9	-	-
6. Flere praktikjobs	5	1,6	3	1,1
7. Mere info om jobmuligheder/samarbejde ml. uddannelsesinstitution og erhvervsliv	39	12,3	15	5,6
8. Arbejde med at ændre byens image udadtil	8	2,5	-	-
9. Bedre café-, kultur-, og byliv	21	6,6	2	0,8
10. Flere fritidsaktiviteter/aktiviteter i byen	10	3,2	-	-
11. Forbedre/billigere offentlig transport	7	2,2	11	4,1
12. Mindre trafik	-	-	5	1,9
13. Mere natur	-	-	3	1,1
14. Flere skulle hellere tage et job i provinsen	-	-	17	6,4
15. Andet	36	11,4	14	5,3
Total	316	100	266	100

Note: Her har respondenterne svaret på følgende spørgsmål: "Nævn én ting der efter din mening er vigtigst at forbedre for at få flere studerende til at blive i Esbjerg/København efter endt uddannelse". Man kunne også svare "ved ikke", og det gjorde 719 Esbjerg-studerende og 403 København-studerende.

5.11.1 FASTHOLDE FLERE STUDERENDE I ESBJERG EFTER ENDT UDDANNELSE

Top-4 listen over ting, som de studerende i Esbjerg mener, det er vigtigst at forbedre for at kunne fastholde flere studerende i Esbjerg efter endt uddannelse i fremtiden, er:

1. Flere jobmuligheder og mere information om jobs (60,4 %) (kategori 4-7)
2. Mere storbyliv i Esbjerg (9,8 %) (kategori 9-10)
3. Billigere boliger/bedre boligforhold (7,9 %)
4. Hjælp til at få et større socialt netværk (4,4 %)

Det er altså primært jobmulighederne i Esbjerg, der efter de studerendes mening skal forbedres for at fastholde flere studerende i Esbjerg efter endt uddannelse. En del af dette består i at blive bedre til at informere om jobmulighederne i Esbjerg (12,3 %). Dette fremgår fx af følgende citater:

De studerende skal bydes velkommen af virksomhederne - etabler et tilhørsforhold i et forsøg på at gøre op med Esbjerg som værende et "studiested", hvor man rejser til kun for at tage sin uddannelse. (UC SYD)

Virksomheder præsenterer jobmuligheder, og virksomheder inviteres til at høre om uddannelserne og kompetencerne, de studerende har, når de er færdige. (SDU)

Uddannelsesinstitutionerne bør have fokus på, at de studerende kommer tæt på virksomhederne og får mulighed for at skabe sig et netværk allerede under uddannelsen. (UC SYD)

Sådan som jeg opfatter det så er Esbjerg meget offshore-præget, det er hvert fald, hvad jeg hører fra folk ude fra. Måske lave noget mere markedsføring om andre muligheder, som man ikke ser så meget i Esbjerg, medmindre man bor der. (EA Sydvest)

Bortset fra jobmulighederne, drejer det sig for nogle studerende om at skabe et bedre café- og storbyliv og skabe flere aktiviteter i byen (9,8 %), mens andre peger på billigere boliger (7,9 %). I forhold til fastholdelse efter endt uddannelse har de studerende mindre fokus på det sociale aspekt, end hvad de giver udtryk for i relation til at kunne tiltrække flere studerende til Esbjerg, men ”hjælp til at få et større socialt netværk” nævnes dog af 4,4 %.

5.11.2 FASTHOLDE FLERE STUDERENDE I KØBENHAVN EFTER ENDT UDDANNELSE

Top-4 listen over ting, som de studerende i København mener, det er vigtigst at forbedre for at kunne fastholde flere studerende i København efter endt uddannelse i fremtiden, er:

1. Billigere boliger/bedre boliger (43,2 %)
2. Flere jobmuligheder og mere information om jobs (36,0 %) (kategori 4-7)
3. Flere skulle hellere tage et job i provinsen (6,4 %)
4. Forbedre/billigere offentlig transport (4,1 %)

Igen er det altså boligmarkedet i København, de studerende primært henviser til. Den næststørste udfordring i forhold til at fastholde studerende i København efter endt uddannelse er jobmulighederne og kendskab til jobmulighederne.

København har ikke de store problemer med at fastholde de studerende efter endt uddannelse generelt, og derfor mener en del studerende da også, at det slet ikke er tilrådeligt, at flere fastholdes i København i fremtiden. De mange mennesker i København er nemlig med til at skabe, hvad der ifølge de studerende er det største problem i København: det pressede boligmarked. Dette fremgår tydeligt af følgende citater:

Det er da godt, at studerende flytter fra København - provinsområder er jo ved at lukke og slukke. Der er brug for unge uden for København. Skal folk blive i byen, er det eneste, der virkelig mangler, flere og billigere boliger. (Metropol)

Det ville være dejligt, hvis flere flyttede tilbage, så folk fra Kbh. havde mulighed for at finde en bolig til en acceptabel pris (DTU)

Få flere jobs til provinsen i stedet for!!!! (DTU)

Burde de ikke flytte til Udkantsdanmark? (DTU)

Det er vigtigere med initiativer, der modvirker centraliseringen i Danmark, og den holdning, at København er det eneste rigtige sted at være! (KU)

Folk kæmper jo med arme og ben for at blive allerede. Hvad skal vi gøre for at få folk til at flytte? (KU)

Kan ikke se formålet med at blive i Kbh.? Det vil blot optage plads for senere studerende!! (DTU)

Igen! Tag ud af byen, når du er færdig med at studere! Giv plads til nye studerende! (KU)

Blive? Alle BLIVER;-) Det skal nok tværtimod gå den anden vej, at lidt flere kommer væk. Der er ikke plads til min bil på vejene.. haha (København Maskinmesterskole)

HVORFOR vil I have flere studerende i København? HVOR skal de bo???? (Copenhagen Business Academy)

Følgelig mener 6,4 % af de studerende i København, at ”flere skulle hellere tage et job i provinsen”. Der er sikkert flere end de 6,4 %, der har denne holdning, eftersom dette svar egentlig ikke er et gangbart svar på det stillede spørgsmål om, hvad der er vigtigst at forbedre for at få *flere* studerende til at blive i København efter endt uddannelse.

Til sidst er der en del københavnske studerende, der peger på nødvendigheden af at skabe en ”billigere/bedre offentlig transport” (4,1 %). Her spiller det nok ind, at mange forventer en del pendling, hvis man fik et job i København. Det er dog kun tilflyttede og lokale studerende i København, der nævner dette punkt.

6. KONKLUSION OG DISKUSSION

Formålet med denne rapport har været ved hjælp af en spørgeskemaundersøgelse at undersøge forskellige aspekter relateret til unges valg af mellemlange videregående uddannelser i Danmark. Rapporten er især interesseret i at undersøge, hvordan unge der er flyttet mod vest (Esbjerg) og unge, der er flyttet mod øst (København) oplever skiftet fra en landsdel til en anden. Denne gruppe af studerende blev i rapporten kaldt *tilflyttede studerende*.

I dette kapital opsummeres først resultaterne vedrørende de tilflyttede studerende, og til sidst diskuteres resultaterne kort.

6.1. OPSUMMERING AF RESULTATER

6.1.1 INDFRIELSE AF FORHÅNDSFORVENTNINGER BLANDT TILFLYTTETEDER STUDERENDE

Rapportens overordnede forskningsspørgsmål lød som følger: ”Når man tager afsted til uddannelser i Vestdanmark eller i Østdanmark, får man så en bedre eller en dårligere opfattelse af det at studere i Vestdanmark/i Østdanmark, end man havde i forvejen?”

Rapporten viste, at tilflyttede studerende i Esbjerg i højere grad end tilflyttede studerende i København mener, at deres liv som studerende er bedre, end de havde forventet på forhånd. Således svarede hele 44 % af de tilflyttede studerende i Esbjerg, at deres liv som studerende er bedre, end de havde forventet på forhånd, mens dette tal for de tilflyttede studerende i København er 26 %. Den høje procentsats for Esbjerg kunne indikere, at der blandt de tilflyttede studerende i Esbjerg på forhånd var en skepsis i forhold til deres kommende studentliv i Esbjerg. Tallene tyder altså på, at noget af denne forhåndsskepsis har vist sig at være overflødig, når man først er begyndt på sin uddannelse i byen.

Blandt determinanterne for, om de studerende havde en bedre eller dårligere opfattelse af deres liv som studerende, end de havde forventet på forhånd, talte faktorer som karaktergennemsnit fra adgangsgivende eksamen, i hvor høj grad man har nære venner og relationer og huslejens størrelse.

6.1.2 MOTIVER BAG VALG AF UDDANNELSE BLANDT TILFLYTTETEDER STUDERENDE

Der var ikke den store forskel mellem motiverne bag valg af uddannelse blandt de tilflyttede studerende i Esbjerg og de tilflyttede studerende i København. ”Interesse for uddannelsen, ”mine evner indenfor uddannelsens fagområde”, og ”jobmulighederne uddannelsen giver” er de klart vigtigste faktorer både for tilflyttede studerende i Esbjerg og i København.

”Ønsket om nemt at kunne finde en bolig” var dog en ikke ubetydelig motivation for at vælge at studere i Esbjerg. Denne faktor var uden betydning for tilflyttede studerende i København.

6.1.3 HVORDAN OPLEVER TILFLYTTETE STUDERENDE SKIFTET TIL NYE OMGIVELSER?

Dette punkt blev berørt på forskellig vis i spørgeskemaet. Der blev spurgt ind til, hvordan det går fagligt med de studerendes studier, hvordan det går med deres sociale liv som studerende, hvor tilfredse de er deres respektive studiebyer, og om de er faldet godt til i deres respektive studiebyer.

De tilflyttede studerende oplyser at klare sig ganske godt fagligt på deres uddannelse, og der er ingen stor forskel på tilflyttede studerende i Esbjerg og tilflyttede studerende i København. Derimod er de tilflyttede studerende i København lidt mere tilfredse med København som studieby end tilflyttede studerende i Esbjerg er med Esbjerg som studieby (7,7 versus 6,3). I forlængelse heraf er tilflyttede studerende i København også lidt mere tilfredse med deres sociale liv som studerende (7,5 vs. 6,6), og er også faldet bedre til i København, end tilflyttede studerende er i Esbjerg (70 % vs. 55 %).

Det at tilflyttede studerende er faldet mindre godt til i Esbjerg end i København skyldes hverken en manglende velkomst fra Esbjerg Kommune eller en manglende eller utilfredsstillende velkomst eller introduktion fra uddannelsesinstitutionen. Flere tilflyttede studerende i Esbjerg har således fået en velkomst af kommunen end tilflyttede studerende i København, og de tilflyttede studerende i Esbjerg og København er lige tilfredse med den velkomst, de fik af kommunen. Derudover fik tilflyttede studerende i Esbjerg og København i samme omfang en introduktion af uddannelsesinstitutionen, og de tilflyttede studerende i Esbjerg var lidt mere tilfredse med deres introduktion.

6.1.4 HVORDAN ER TILFLYTTETE STUDERENDE LYKKEDES MED AT SKABE NETVÆRK I OMRÅDET?

Nogenlunde lige mange tilflyttede studerende i Esbjerg og København sagde ja til at ”deltage i netværksskabende fritidsaktiviteter (fx en sportsklub)” i hhv. Esbjerg og København. Det samme gør sig gældende, hvad angår, om man udfører ”frivilligt arbejde i en forening eller organisation i (fx som svømmetræner eller besøgsven)”, selvom de tilflyttede studerende i København i lidt højere grad udfører frivilligt arbejde, når man ser på den vægtede stikprøve.

Derimod erklærer tilflyttede studerende i Esbjerg i mindre grad end tilflyttede studerende i København at have nære venner og relationer i byen (59 % og 81 %), hvilket igen tyder på, at tilflyttede studerende i Esbjerg har færre sociale kontakter i byen i forhold til tilflyttede studerende i København.

6.1.5 HVORDAN OPLEVER DE STUDERENDE ADGANGEN TIL PRAKTIKPLADSER OG STUDIEJOBS?

Overordnet mener de studerende, at der er bedre adgang til praktikpladser og studiejobs i København end i Esbjerg. Således oplyser flere studerende i København at have været i *praktik*. De københavnske studerende mener også i højere grad end de esbjergensiske, at det er let at finde praktikpladser og studierelevante jobs i deres studieby. Begge disse forhold gælder for såvel tilflyttede studerende og lokale studerende.

Også flere københavnske end esbjergensiske studerende har et *studierelevant job* for tiden. Dette forhold gælder igen for såvel tilflyttede studerende som lokale studerende.

Overordnet set er der flere studerende i København, der har et job ved siden af studiet. Måske er en årsag til dette, at leveomkostningerne er større i København end i Esbjerg, og det at have et job dermed bliver mere nødvendigt.

Derudover mener mange både esbjergensiske og københavnske studerende, at det er vigtigt for deres senere karriere at have haft et praktikjob (70-72 %). Begge grupper mener ligeledes og i samme store omfang, at det er vigtigt for deres senere karriere at have haft et studierelateret job (85-87 %).

6.1.6 HVORDAN OPLEVES MULIGHEDEN FOR EFTER ENDT STUDIE AT FÅ ET JOB I OMRÅDET?

Rapporten viser ingen statistisk signifikant forskel på, i hvor høj grad esbjergensiske og københavnske studerende har lyst til at få et job i hhv. Esbjerg og omegn og København efter endt uddannelse. Hhv. 56 % og 64 % af de tilflyttede studerende har lyst.

Derimod mener færre af de tilflyttede studerende i Esbjerg, at de ville kunne finde et relevant job i Esbjerg og omegn efter endt uddannelse (61 % i Esbjerg versus 83 % i København). Denne forskel er statistisk signifikant.

Den i forhold til København mindre tro på at kunne finde et job i Esbjerg efter endt uddannelse kunne dog også have at gøre med et mere begrænset kendskab til jobmulighederne i Esbjerg og omegn blandt de studerende i Esbjerg. De tilflyttede studerende i Esbjerg udtrykker således et mindre kendskab til det lokale arbejdsmarked end de tilflyttede studerende i København (5,1 vs. 5,9 i snit på en 1-10 skala). En opgave for Esbjerg Kommune og uddannelsesinstitutionerne beliggende i Esbjerg synes derfor at være at informere de studerende bedre om de jobmæssige muligheder i kommunen.

6.1.7 HVAD SKAL DER TIL FOR AT TILTRÆKKE FLERE STUDERENDE TIL ESBJERG OG KØBENHAVN?

I spørgeskemaet blev de studerende i Esbjerg og København bedt om at nævne én ting, der efter deres mening er vigtigst at forbedre for at kunne tiltrække flere studerende til hhv. Esbjerg og København i fremtiden.

De studerende i *Esbjerg* nævnte primært følgende fem ting: Flere/billigere boliger (24,9 %), bedre socialt miljø for studerende (15,2 %), flere uddannelser (12,5 %), mere storbyliv i Esbjerg (10,9 %) og flere jobs til studerende og mere jobinformation (9,6 %). Derudover er der også en del studerende, der mener, at man fra uddannelsesinstitutionernes side bør gøre mere ud af at markedsføre uddannelserne i Esbjerg (4,0 %). Disse studerende mener, at uddannelserne i Esbjerg ikke er særlig kendte blandt unge i Danmark. Til sidst er der nogle studerende, der nævner, at man bør gøre en indsats for at forbedre Esbjergs image udadtil (1,6 %). Esbjerg har stadig blandt nogle et image af at være en fiskerby, og dette syn bør der ifølge de studerende gøres op med, da det ikke længere afspejler virkeligheden.

De studerende i *København* nævner boligvilkårene for studerende i København som den altovervejende ting, som studerende i København mener, det er vigtigst at forbedre for at kunne tiltrække flere studerende til København i fremtiden. Hele 83 % af de københavnske studerende nævner dette punkt. Det punkt, der bliver nævnt næstmest af de københavnske studerende, nemlig ”mere kvalitet i undervisningen/uddannelsen”, bliver kun nævnt af 3,4 %.

Svarene giver et klart indtryk af en overordentlig presset boligsituation i København for de studerende, hvilket får 2,1 % af de adspurgte til at skrive, ”at de ikke ønsker flere studerende i København”. Der er sikkert flere end de 2,1 %, der har denne holdning, fordi dette svar jo egentlig ikke er et gangbart svar på spørgsmålet om, hvad der skal til for at tiltrække *flere* studerende til København.

6.1.8 HVAD SKAL DER TIL FOR AT FASTHOLDE FLERE I ESBJERG/KØBENHAVN EFTER ENDT UDDANNELSE?

De studerende i Esbjerg og København blev bedt om at nævne én ting, der efter deres mening er vigtigst at forbedre for at få flere studerende til at blive i hhv. Esbjerg og København efter endt uddannelse.

De studerende i *Esbjerg* peger primært på følgende fire ting: Flere jobmuligheder og mere information om jobs (60,4 %), mere storbyliv i Esbjerg (9,8 %), billigere boliger/bedre boligforhold (7,9 %) og hjælp til at få et større socialt netværk (4,4 %). Jobmulighederne er altså den vigtigste faktor, og de studerende foreslår, at uddannelsesinstitutionerne gør mere for at introducere de studerende til det lokale erhvervsliv.

De studerende i *København* peger på følgende ting: Billigere boliger/bedre boliger (43,2 %), flere jobmuligheder og mere information om jobs (36,0 %), flere skulle hellere tage et job i provinsen (6,4 %) og forbedre/billigere offentlig transport (4,1 %). Igen er det altså boligmarkedet i København, de studerende primært henviser til.

København har ikke de store problemer med at fastholde de studerende efter endt uddannelse generelt, og derfor mener en del studerende da også, at det slet ikke er tilrådeligt, at flere fastholdes i København i fremtiden, jfr. at en del svarer inden for kategorien ”flere skulle hellere finde et job i provinsen”. De mange mennesker i København er med til at skabe, hvad der ifølge de studerende er det største problem i København: det pressede boligmarked.

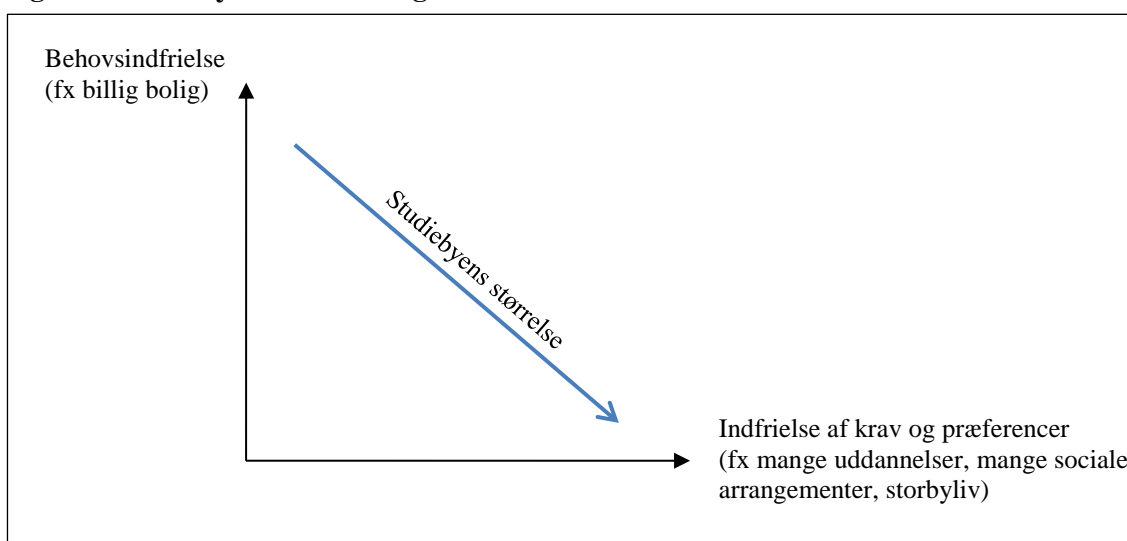
6.2. DISKUSSION AF RESULTATER

København er en væsentlig større by og har væsentlig flere studerende end Esbjerg. Dette er nok hovedårsagen til de forskelle i svar, vi finder fra studerende i Esbjerg og fra studerende i København. Størrelse er en væsentlig faktor, hvad angår det sociale aspekt af studielivet, hvad angår adgangen til praktikpladser og studiejobs, og hvad angår forventningen om at kunne finde et relevant job i området efter uddannelsen.

Det fremgår af rapporten, at København lever op til flere ønsker, som de studerende måtte have. Modsat de studerende i Esbjerg, peger de studerende i København således ikke på mangler i forhold til det sociale liv, og ej heller på mangler i forhold til (studie)jobs og storbyliv. De peger derimod i langt højere grad på nødvendigheden af flere og bedre studieboliger.

Hvis vi bruger Niedomysls (2010) model for steders attraktivitet som studieby, har København naturligt nok mere at byde på i forhold til krav (det kunne være udbuddet af sociale kontakter under studiet) og præferencer (det kunne være et sprudlende byliv). Derimod tyder svarene på, at København er gået hen og blevet så populær, at byen i tiltagende grad har svært ved at levere i forhold til de basale behov i form af behovet for at få en betalelig bolig. Man kan måske illustrere dette med Figur 3.

Figur 3. Studiebyens størrelse og indfrielse af studerendes ønsker

Selvom København leverer bedre i forhold til sociale aspekter, i forhold til praktikpladser og studiejobs og i forhold til et spændende byliv, viser rapporten, at de studerende i København lider under de pressede boligforhold, som er gået hen og blevet bagsiden af medaljen. De studerende i København er stadig mere tilfredse med deres studieby end studerende i Esbjerg, men forskellen er ikke enorm (7,7 versus 6,3 på en skala fra 1-10). Samtidig skal det understreges, at de studerende i Esbjerg og København fagligt klarer sig lige godt i deres studier.

I lyset af ovenstående kan man fra centralt hold overveje, om man skulle gøre mere for at skabe flere uddannelser i de mindre studiebyer i Danmark. Blev mængden af studerende bedre fordelt rundt i landet, ville det både komme de studerende på de regionale uddannelsessteder og de studerende i København til gode. Som en respondent fra København udtrykte det: ”Her er rigeligt med mennesker og ingen boliger, og det bidrager kun til forskydningen i befolkningssammensætningen, at studierne centraliseres” (studerende fra Metropol). En anden respondent udtrykte det på denne måde: ”Vi har ikke plads til flere studerende, byg flere studieejligheder, eller lokalisér uddannelser til andre byer” (studerende fra Copenhagen Business Academy).

7. LITTERATURLISTE

Aner, L.G. (2013). Den grænseløse by: Når københavnere flytter på landet. Kap. 22 i: G.L.H. Svendsen (red.) Livsvilkår og udviklingsmuligheder på landet: Viden, cases, teorier. Syddansk Universitetsforlag.

Aner, L.G. (2009). Udflytninger fra København. Børnefamiliers udflytninger og bostedsvalg i et hverdagslivsperspektiv. Ph.d. afhandling. Det Naturvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet.

Bjarnason, T. & Thorlindsson, T. (2006). Should I stay or should I go? Migration expectations among youth in Icelandic fishing and farming communities. *Journal of Rural Studies*, 22, 290-300.

Carr, P. J. & Kefalas, M. J. (2009). *Hollowing out the middle. The rural brain drain and what it means for America*. Boston, MA: Beacon Press.

Cicognani, E., Menezes, I. & Nata, G. (2011). University Students' Sense of Belonging to the Home Town: The Role of Residential Mobility. *Social Indicators Research*, 104, 33-45.

Corbett, M. (2007). *Learning to leave: The irony of schooling in a coastal community*. Halifax: Fernwood.

Eacott, C. & Sonn, C. (2006). Beyond education and employment: exploring youth experiences of their communities, place attachment and reasons for migration. *Rural Sociology*, 16, 199-214.

Eurostat (2015). Estimated average age of young people leaving the parental household by sex, (<http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>: Besøgt 14. nov. 2016).

Fielding, A. (1992). Migration and social mobility: south east England as an escalator region, *Regional Studies*, 26, 1-15.

Holdsworth, C. (2009). 'Going away to uni': mobility, modernity, and independence of English higher education students, *Environment and Planning A*, 41, 1849-1864.

KL (2014a). Unge flyttemønstre. Kommunernes Landsforening, (http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_67331/cf_202/Unges_flyttem-nstre.PDF: Besøgt 10. nov. 2016).

KL (2014b). Danskerne er hjemmefødnings. Kommunernes Landsforening, (<http://www.kl.dk/Momentum/momentum2014-4-1-id148888/?section=032442>: Besøgt 14. nov. 2016).

Munkefjord, M. C. (2009). "Mot strømmen" – om at flytte mod Nord, *Plan*, 3-4/2009, 88-95.

Munkefjord, M. C. (2006). Challenging Discourses on Rurality: Women and Men In-migrants' Constructions of the Good Life in a Rural Town in Northern Norway, *Sociologia Ruralis*, 46(3), 241-257.

Niedomysl, T. (2010). Towards a conceptual framework of place attractiveness: A migration perspective, *Geografiska Annaler, Series B, Human Geography*, 92, 97-109.

Nørgaard, H. Jensen, J. O., Simon, C. & Andersen, H. S. (2010). Tilflyttere i yderområder: forandring, integration og strategier. Statens Byggeforskningsinstitut (SBI 2010: 52).

Osbaldiston, N. (2010): The Authentic Place in the Amenity Migration Discourse, *Space and Culture*, 14, 213-226.

Petrin, R., Schafft, K. A. & Meece, J. L. (2014). Educational sorting and residential aspirations among rural high school students: What are the contributions of schools and educators to rural brain drain? *American Educational Research Journal*, 51, 294-326.

Pretty, G. H., Bramston, P., Patrick, P. & Pannach, W. (2006). The relevance of community sentiments to Australian rural youths' intention to stay in their home communities, *American Behavioral Scientist*, 50, 226-240.

Rérat, P. (2014). The selective migration of young graduates: Which of them return to their home region and which do not? *Journal of Rural Studies*, 35, 123-132.

Sage, J., Evandrou, M. & Falkingham, J. (2013). Onwards or Homewards? Complex Graduate Migration Pathways, Well-being, and the 'Parental Safety Net', *Population, Space and Place*, 19, 738-755.

Smidt, D. (2008). The Politics of Studentification and '(Un)balanced' Urban Populations: Lessons for Gentrification and Sustainable Communities? *Urban Studies*, 45(12), 2541-2564.

Svendsen, G. L. H. (2013): Mellem følelser og fornuft: Til- og fraflyttere i Lemvig Kommune, med fokus på de unge fraflyttere. CLF Report 20/2013, Center for Landdistriktsforskning, Syddansk Universitet, Esbjerg.

Theodori, A. E. & Theodori, G. L. (2015). The influences of community attachment, sense of community, and educational aspirations upon migration intentions of rural youth in Texas, *Community Development*, 46, 380-391.

Thuesen, A. Aa., Mærsk, E. & Randløv, H. R. (2016): Når unge uddannelsessøgende flytter mod vest. CLF Report 57/2016. Center for Landdistriktsforskning, Syddansk Universitet, Esbjerg.

Yndigejn, C. (2003). Kun små forskelle. *Ungdomsforskning*, 2/2003 (Unge i periferien), Center for Ungdomsforskning.